

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v ednu ob 11. uri popoldne za mesto in ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Pred zaprtimi duri državnega zbora.

Minulo sredo popoldne so se za to dobo zasedanja zaprle duri dunajske poslanske zbornice in zastopniki narodov avstrijskih na tem mestu zakonodaje so se razšli na svoje domove.

Ali marsikateremu od njih postala je še noga in ozrl se je nazaj proti kraju, kjer so odmevali često čudni glasovi — »v blagor narodov in države«. Pred oči in duh so mu stopili vsi več ali manj znameniti dogodki te dobe, ali ko si jih je ponovil v spominu, moral je priznati, da ta doba zasedanja ni bila jedna manj plodovitih...

Ali kaj sedaj?

To vprašanje pa je sledilo prejšnjemu razmišljanju. —

In to vprašanje si stavimo danes tudi mi: kaj sedaj?

Pogled nazaj na skoro poldrugoletni obstoj sedanjega državnega zbora kaže zares, da se uspehi zbornice ne morejo ceniti baš prenizko ne kar se tiče njih množine in ne kar se tiče njih vrednosti. Zbornica je pač morala preboleti mnogo obstrukcijskih krčev, a prebolela jih je junaško in to tem ložej, ker so bili »napadi« proti koncu zasedanja vidno slabiji. Zadovoljni pa smemo biti, pred vsem pa ministerski predsednik dr. Koerber sam, s tem, kar se je ob teh »napadih« dobrega porodilo. Tekom časa od predzadnjega januarja sem naša zbornica ni manj redno delala, nego vsaki drugi moderni parlament.

Kateri pa so bili prav za prav gonilni motivi kolikor toliko plodonosnemu delovanju državnega zbora? Odgovor se nudi sam ob sebi: nagodba z Ogersko. To vprašanje je z elementarno silo gnalo zastopnike tostranske državne polovice k resnemu delu. V sredi te sile je stal ministerski predsednik dr. Koerber sam, kateremu je bila poverjena naloga, da spravi v red nagodbo in katero nalogo rešiti je imel ta čili državnik tudi najresnejšo voljo. Z njim so sodelovale druge stranke, katere so pojavljale svojo požrtvovalnost s tem, da so zapostavljale svoje želje in zahteve temu poglavitnemu vprašanju. V tem združenem prizadevanju se je pa tudi pokazala življenjska

zmožnost monarhije, kateri izvestni krogi pri vsaki priliki tako radi zvonijo mrtvaški zvonec. Skupna nevarnost je našla v skupni borbi razne stranke in to je veselo znamenje tudi za bodočnost države četudi vztrajnosti v borbi ni sledil še zaželjeni uspeh. Priznati pa treba Čehom, da so oni v pogledu samozatajevanja in požrtvovalnosti stali na prvem mestu kot sijajni vzgled vsem drugim strankam. Kajti oni so za hip podredili svojo najvažnejšo zahtevo, jezikovno vprašanje stvari nagodbe, da si jim vlada ni izkazala za to hvaležno. Čehi pa so znali izkoristiti splošno nehvaležnost vlade s tem, da so zagrozili z — obstrukcijo. Mnogi so smatrali češke obstrukcijske grožnje za gole maneuvre, da pridobe ž njimi kaj za svoj narod. No, taki »manevri«, če bi tudi bili, ne bili bi nikjer dopustnejši nego v očigled obstoječim razmeram pri nas v Avstriji in od strani Slovanov. Vlada, oziroma dr. Koerber pa je tudi konečno spoznal, da so Čehi prevažen faktor v državi, da bi se smelo trdovratno biti v obraz njihovim opravičenim zahtevam in to še celo izključno na ljubo onim vsenemškim elementom, katerih jedina težnja je še — gledanje preko črnožoltih kolov.

Obstrukcija, s katero so grozili Čehi vreči iz sedla vlado z njeno predlogo glede davka na vozne listke, ni bila kdo ve kako utemeljena, ali Čehi so znali izkoristiti tudi to priliko in spraviti vlado med dva ognja. Vlada je hotela na vsaki način biti gotova z dnevnim redom zborničnim, na katerem je stala tudi točka »zakonski načrt za obdačenje voznih listov«, katero točko je hotela vlada izkoristiti za razne državne potrebščine kakor n. pr. razne pokojnine itd. Čehi pa so stavili pogoj, da le v onem slučaju ne obstruirajo vladine predloge, ako se jeden del onega denarja, ki priteče iz davka na vozne listke, porabi za znižanje zemljiškega davka pri kmetijskih posestvih, zadetih po vremenskih neizdatih itd. In glej, sedanja vlada, ki »bistri pojme« slovanskim politikom s tem, da jih »vežba« v uporabljanju ugodnih prilik na korist davkoplačevalcev, je ugriznila v to »kislo jabolko« in Čehi so s svojim »manevrom« naredili dobro kupčijo, katera bo prišla

v dobro tudi našemu ljudstvu, ako se njega zastopniki pobrigajo za to, da se izrabi zanje ta pridobitev Čehov. Pri tem je treba namreč omeniti, da so k pogojem, ki so jih stavili Čehi, po katerih naj bi del gori omenjene svote prišel pri zemljiškem davku v korist le večjim in srednjim kmetijam, še vrinili štajerski konservativci določbo, da se s to svoto pomore tudi malemu kmetu in sicer takemu, ki ima vsaj 2 hektara zemlje, od katere zadostuj za ta slučaj, ako je poškodovanih pridelkov le na 1/2 hektara. In tako je razumno poskrbljeno na vse strani in kmetič se boče vsaj nekoliko oddahnil, ako bode o pravem času prosil državne podpore. Ta korak slovanskih politikov je vse hvalevreden. Nekaj družega pa je v celi ti zadevi, kar ni hvale vredno. Ker se je torej vsled čeških pogojev izdatno skrčila ona svota, ki pride v korist upokojenim državnim uradnikom ter njihovim vdovam in sirotam v podobi zvišanja pokojnine, vsled česar odstotek zvišanja pokojnine znaša le 10%, bilo bi vsaj pričakovati, da se pri tej razdelitvi jemlje več ozira na uradnike z manjšo pokojnino, ne pa da se je pokojnina določila jednako merno po odstotku, tako za onega, čegar pokojnina znaša na leto 4.000 kron (ki je torej itak dobro prekrbljen) kakor i za onega ki vleče pokojnine borih 600 K.

Vendar se brez ozira na take nedostanke more reči, da je češka obstrukcija obrodila dobre sadove. To bi sicer ne bilo, ako bi vlada sledila v trdovratnosti prejšnjim kabinetom in v tem baš tiči vsa bistroglednost Koerberjeva in ako hočemo reči: skrito pravico ljubje. Saj bi bil drugače parlamentarni voz obtičal v kolovozu, Slovani pa bi tudi nič ne imeli od tega, k večjemu bi, kakor so kazali zadnji dogodki, Čehi še izgubili svojega ministra.

Tudi državni proračun in finančni zakon sta srečno prišla pod streho v tem zasedanju in na koncu vseh koncev so izginile še državne mitnice. In tako se je, — da govorimo v podobah — odstranilo mnogo — »grušča« ter se naredilo prostor za ogromne naloge, ki še stoje na tiru državne politike.

Tu sta zopet: nagodba z Oger-

ske in češko jezikovno vprašanje.

Glede poslednjega se ne more skoro ničesar govoriti, dokler ni rešeno prvo: — nagodba! Tu obstane vsaka kombinacija.

K težkočam od prej se je pridružila zdaj še nova. Kakor znano bi morali obe vladi se do konca tega meseca v tem sporazumeti, ali naj se trgovinske pogodbe do konca tega leta odpovedo, ali naj se molče podaljšajo še za jedno leto, v slučaju seveda, da kaka država od svoje strani prej ne odpove. Ako pa naj se to določi, treba je znati, kakošen drug položaj naj se ustvari na mestu dosedanjega, t. j. določiti treba, ali naj obstoji nadalje skupno carinsko okrožje in v tem slučaju, kateri skupni carinski tarif naj služi kot podlaga za možne nove carinske pogodbe — z jedno besedo: določiti se mora tako nagodba kakor i carinski tarif. Ogerski ministerski predsednik pa noče nič vedeti ne o tem ne o onem in se je izjavil, da ni nobenega upanja da pride do sporazuma med obema vladama. Ogerski minister se zanaša namreč na to, češ, da avstrijska zbornica itak ne bode zmožna za delo in da torej ne bode mogla rešiti ne nagodbe ne tarifa. Ali za tako sodbo ogerski minister ne bi bil opravičen niti, ako bi avstrijska zbornica res ne bila zmožna živeti. Saj vprašanje o nagodbi ni prišlo še v skrajni štadij izkušnje. Tega dogodka se minister Szell najbrže boji, zato se tolaži z »nedelavnostjo« avstrijskega parlamenta. Dogodki in uspehi našega državnega zbora v tem zasedanju pa so morali ogerskega ministra poučiti, kake kreposti je naš parlament zmožen, ako pride do skrajnega. Ako pa bi se to izkušnjo zmožnosti našega parlamenta hotelo iz jednega ali drugega zakulisnega razloga nalašč preprečiti, potem pa nastane vprašanje, čemu sploh zboruje naš parlament?

Zaradi tega se po pravici vprašujemo: kaj sedaj?

Zaradi nagodbe so se izdale češke jezikovne naredbe, zaradi nagodbe so se zopet razveljavile, zaradi nagodbe se je dr. Koerber prizadeval — in sicer z

LISTEK.

NA GROBÉM.

Češki: I. Hořica.

Na Pruskem do zdaj še ni prišlo do »hijenizma«. Stali smo pred pokopališčem v Velikih Hořicah, pred velikim, kamenitim križem, lepo izklesanim iz peščena in brali smo zlati napis na belem, velikem podstavcu: »Pozdravljen bodi sv. križ itd.« In zlogovali smo to radostno in glasno kot veseli učenci.

Za nami je oživel v veži. Gospodinja, hlapec, dekla, trije otroci so se radovali »dveh gospodov, ki sta glasno zlogovala«. Šepetali so si o naju tudi glasno; ko sva se pa obrnila, so se skrili sramežljivo v vežo.

Hořičko pokopališče se razprostira na visokem bregu pri potoku, ki teče skozi vas. Obkoljuje ga zid. V sredi pokopališča je ne prav starodavna cerkev. Na desni pokopališča pa stoji župnišče, stavba iz novejša dobe.

Veselega, mladega gospoda župnika po imenu Deponte, sva poznala iz Opave. Še vedno je kot nemški študent, in to

zgovorni, veseli študent. Izhaja iz Bavorovega, kjer se bojuje v narodnem govoru češčina s poljščino in nemščino. Z velikim veseljem nama je pravil, da se govori v Bavorovem tako češčino... ali čemu bi navajali zglede. Slabša ta češčina vendar ni, nego je bila pred petdesetimi leti v Pragi, na Mali strani. G. Deponte je študiral v Vratislavi bogoslovje, kakor se uče drugi prava, zdravilstva ali česa drugega. Po nekolikoletnem kapelanovanju v nemškem kraju, je postal župnik v Velikih Hořicah. To je bilo groza! Cerkve si do zdaj niti pruska vlada ni upala polastiti, in za to je na Opavskem med reko Opavo in Odro (med mesti Opavo in Ratiborjem) vse češko v cerkvi. P. Deponte mi je slikal nekoč zelo zgovorno strašno grozo svojega češkega propovedovanja.

»Ali pa niste mogli govoriti nemški?«

Pogleda me debelo...

»Ne, to ni šlo, sicer bi ne bil mogel obstati in bi se bil moral preložiti. In ne pozabite, da je tu olomuška škofija!«

»Ali to kaj pomeni?«

»Še le kako. Stare ženske hořičke bi šle kar v Olomuc tožit in... jaz bi izgubil!«

»No, kaj ste pa delali torej?«

»Kaj sem delal? Zaprl sem se v župnišče in nisem stopil iz njega, dokler nisem umel toliko češčine (se ve ne književne, ampak tako »po našem«), da sem se mogel pozdravljati z ljudmi in jih kaj povprašati.«

»Kaj so pa dejali ljudje, ko ste tako lomili češčino pri propovedovanju?«

»To so dobri ljudje, ali trdni, verni; verujte mi, zvesti so starim šegam. Rekali so: »Naj lomi, samo da se uči; saj se navadi!«

»Kaj pa ko so prišli k vam v kakem opravilu?«

»To jih ne poznate! Dokler nisem znal govoriti z njimi, niso imeli zaupanja do mene. Nihče ni hodil k meni. Otroci so se me bali in se me ogibali!«

Ali saj nismo prišli v poset g. župniku, nego pogledat pokopališče. Tam se vedno dobijo stopinje človeške duše. Tudi na hořičkem smo jih našli; in še kako ginjlive.

Nekaj dnij poprej naju je užalilo pokopališče v Jaktaru (v moravski vasi blizu Opave na Avstrijskem) s svojimi, večinoma nemškimi napisi na nagrobnih spominekkih. Zdaj pa naju je potolažilo hořičko, tu na pruski zemlji. Že pred vrati naju je pozdravljaj uljudno češki napis na velikem križu. Na pokopališču samem sva se obrnila na levo stran k otročjim grobom. Tu so bili križi po večjem le iz dveh desk, črno pobarvani s plehasto tablico na sredi. Tu je bilo napisano preprosto samo ime, dan rojstva in smrti, se ve v češkem jeziku; ali s pomanjkljivim pravopisom. Saj so hodili v nemško šolo.

Šol se je polastila Prusija v kulturnem boju l. 1873. Do tega časa se je smel sporazumevati učitelj v šoli češki z otroki. Tega leta pa je preločila vlada vse češke učitelje na Ren in od Rena pa trde Neince — večinoma pa poštene ljudi — v češke šole pruskega Opavskega.

Poznali smo takega nesrečnika — mučenika! Bil je duševno popolnoma uničen.

vidnim uspehom — da omogoči zbornično delo in zaradi nagodbe se vzdržujejo najradikalniši elementi od razsula parlamenta. Čemu torej vse to, ako se nagodba vendarle ne reši? To vprašanje so si stavili gotovo mnogi poslanci v sredo popoldne, ko so se zaprle za njimi duri državnega zbora.

Deželni zbor goriški.

V soboto popoldne [se je torej sešel zopet naš deželni zbor. Ob 5³⁰ uri otvori deželni glavar dr. Pajer sejo, pri kateri so bili navzoči vsi poslanci. Vlado je zastopal namestništveni svetovalec in voditelj tukajšnjega okrajnega glavarstva grof Attens. V začetku seje se je spominjal deželni glavar v toplih besedah smrti pokojnega Eminence kardinala in nadškofa Missie, kateri govor so v znak sožalja poslanci in galarija stojé poslušali.

Za tem naznani, da je bil goriškim nadškofom imenovan monsig. Andrej Jordan.

Na to povabi deželni glavar novovoljene poslance Lapanjo, dr. Treota, conte Panigai-a in Faidutti-ja, da položé v njegove roke slovesno obljubo; prečitavši dotično formulo slovenskima poslancema slovenski in italijanskima italijanski. Ko se je to zgodilo, prečita deželni tajnik celo vrsto peticij in prošenj raznih občin, korporacij, društev in posameznikov, prosečih deželne denarne podpore. Deželni glavar pravi, da hoče, ako ni nobenega agovora, odstopiti te prošnje in peticije dotičnim odsekom. Dr. Luzzatto predlaga, da bi se prošnje, zadevajoče zboljšanje gmotnega stanja učiteljem, izročile posebnemu odseku, ki naj se v ta namen izvoli in ki naj šteje 7 članov. Ta predlog sta podpirala dr. Marani in dr. Tuma. Predlog je bil jednoglasno sprejet. Na to preide zbornica k prvi točki dnevnega reda in sicer k verifikaciji volitev novoizvoljenih poslancev.

V imenu deželnega odbora poroča dr. Venuti o volitvi conte Panigai-ja. Iz poročila je razvidno, da je bila izvolitev tega poslanca popolnoma pravilna ter da ni bilo ugovora proti njej od nobene strani. Deželni odbor predlaga torej vse volilne spise deželnemu zboru, da se isti o tej izvolitvi izreče. Ako bi ne staval nobeden poslanec v tem pogledu kakega predloga, izročiti bi se morali po pravilniku ti spisi verifikacijskemu odseku, kateri bi potem iste proučil ter staval deželnemu zboru svoje predloge. Ker se je pa oglašil dr. Verze gnassi ter predlagal, da se Panigai-jeva izvolitev že v današnji seji potrdi, in je bil ta njegov predlog zadosti podprt, razpravljal je deželni zbor koj o njem in je konečno tudi brez ugovora potrdil izvolitev poslanca conte Panigai-

„Le pomislite“ tožil je — čudo, da si ni las ruval iz glave — „nikdar se nisem pregrešil, a že sem tu deset let v pregnanstvu. Ne morem govoriti z ljudmi in ti ne z menoj. V šoli ni prav nikakega uspeha, kajti otroci me ne razumejo“.

„A zakaj pa ne učite češki?“

„Ne poznate razmer, dragi gospod. Pred menoj je bil tu moj rojak, pošten in dober človek. V treh letih se je naučil malo češki. A ko se je to zvedelo, takoj so ga preložili za kazen v Šlezvik, v vas, ki je desekrat na leto morje preplavi. A jaz sem pošten človek, rad bi živel, morja pa ne maram niti videti; sicer bi skočil vanj iz obupnosti“.

In ubogi mož je divje mahal z rokama po zraku in srdito obračal oči; mislil sem že, da se mu meša v glavi.

„Ali kako pa poučujete?“ vprašam ga, da bi zopet sprožil to stvar.

Jel se je kar krohotali pri vsej obupnosti:

„To je počiti smeja! Ali naj vam to povem! Otroci pridejo v prvo šolo in me gledajo dolgo, jaz pa nje. Povedati jim ne morem nič, saj bi me ne razumeli; torej molčim na prosto. Če se po-

ja. Istotako se je godilo tudi glede volitev poslancev Lapanje in dr. Faidutti-ja. O prvi je poročal poslanec in deželni odbor, o drugi pa poslanec in deželni odbor dr. Marani. Jednake predloge kakor dr. Verze gnassi glede potrditve izvolitve conte Panigai-ja sta stavila in sicer glede poslanca Lapanja dr. Gregorčič, a glede dr. Faidutti-ja dr. Venuti, koji obe izvolitvi je deželni zbor brez debate potrdil.

O izvolitvi dr. Treota pa je poročal poslanec in deželni odbor prof. Berbuč. Iz tega poročila je bilo razvidno, da je proti izvolitvi dr. Treota vložilo 14 volilcev protest. V tem protestu je rečeno, da je že v zadnjem svojem zasedanju deželni zbor ovrzel izvolitev dr. Treota poslancem, ker se je prepričal, da je bil dr. Treo v volilni imenik avberske občine nepravilno in torej nepostavno vnešen. Danes pa govori proti izvolitvi dr. Treota še drugi važen formalen razlog, namreč, da je moralo avbersko županstvo na ukaz c. kr. okr. glavarstva v Sežani dr. Treota iz volilnega imenika sploh izbrisati tako, da ni imel dr. Treo ni formalne ni materialne pravice biti izvoljen deželnim poslancem, zato zahtevajo na protestu podpisani volilci, da se dr. Treotova izvolitev, ker nepostavna, ovrže. Deželni odbor predlaga torej vse volilne spise deželnemu zboru, da jih prouči in se konečno o veljavnosti ali neveljavnosti dr. Treotove izvolitve izreče.

Deželni glavar pravi, da se bodo ti spisi izročili verifikacijskemu odseku v slučaju, ako bi ne staval noben poslanec kakega posebnega predloga. Dr. Tuma predlaga, da se izvolitev dr. Treota koj v tej seji potrdi. Utemeljujoč pravi dr. Tuma, da naj se ta izvolitev če tudi se je vršila — preko zakona, torej tudi če je nepostavna, potrdi. Po njegovem mnenju zadostuje, ako ima izvoljenec — sposobnost poslanca, ne glede na to, ali je bil postavno ali nepostavno izvoljen. Dr. Tuma apelira na Italijane, ter pravi, da bi s tem, ako bi ne potrdili dr. Treotove izvolitve, ustregli le slovenskim — klerikalcem; pozivlje jih torej v imenu — napredne stranke, naj izvolitev dr. Treota potrdé, in videli bodo potem, kako lepo skupno bodo oni, namreč napredni poslanci in Italijani skupno delovali.

V svojem govoru ponavlja zopet, kakor je to storil že v zadnjem zasedanju, ko je zagovarjal dr. Treotovo izvolitev, da so se tudi pri volitvah poslancev za goriško okolico godile nepravilnosti in bi bili morali biti zaradi tega ovrženi tudi izvolitvi poslancev Berbuča in Grčee; kajti tudi takrat da so bili vnešeni v raznih občinah v volilne imenike volilci proti določilom okrožnice c. kr. namestništva.

smejam komu, tedaj se me boji. Saj veste: smejati se, pa nič ne izpregovoriti! Otroci mislijo, da sem nor. Torej molčim. Potem pa stopim k mizi, potrkam na njo pa rečem: „tiš!“ Potem zakričim: „tiš“, da se otroci kar prestrašijo. Po tem pokažem na prvo dete, pa mu rečem kažoč na mizo:

„Vi hajst das?“

Otrok ne vé, kaj mu hočem, a jaz udarim zopet na mizo in rečem: „tiš!“ Otroku pa dóm: „Sak tiš!“ In tako dolgo ga mučim, da naposled reče: tiš. Ali umejete?“

„Umejem!“

„Vi umejete; ali otroci ne umejejo pol leta. In pol leta ne delam, nego to, da jih naučim kopico besedij...“

„Ali pa veste, da tam pri nas so učitelji, ki bi smeli poučevati češki, pa siloma mašijo nemščino v otroke, da bi se prikupili ‚višim‘“.

Čudo, da mu niso oči izkočile, tako srdito je pogledal; in — če se ne varam — slišal sem ime — ščetinastega štirinožca!...

(Prigodek iz novejšega časa kaže, da Pruska napreduje v modernem vzgo-

Dr. Gregorčič odgovarja Tumi. Glede Tumove trditve, da so bili vnešeni v volilne imenike raznih občin goriške okolice volilci protl določilom okrožnice c. kr. namestništva, pravi govornik, da ko bi se to tudi v resnici bilo zgodilo in bi se bili vsi ti volilci izbrisali iz dotičnih volilnih imenikov, bi to prav nič ne uplivalo na konečni izid volitev. O tem se je tudi deželni odbor, proučujoč volilne spise, popolnoma prepričal. Sicer pa nima ta moment ničesar opraviti z dr. Treotovim slučajem. Po obstoječih postavnih določbah velja kot predpogoj za pridobitev pasivne volilne pravice dejstvo, da je bil kdo vnešen v volilni imenik jedne ali druge občine v deželi. Dr. Treo pa ni bil vnešen posebno pri zadnji volitvi v noben volilni imenik, zato pa ni mogel torej tudi izvoljen biti. Dr. Tuma, pravi govornik, je sicer mnenja, da se dr. Treotova izvolitev tudi preko zakona, torej tudi če je nepostavna, lahko potrdi. Govornik dvomi, da bi deželni zbor, ki mora vendar stati na stališču postave, dr. Tumovemu mnenju pritr dil in meni, da bi se dr. Treotova izvolitev že lahko v današnji seji ovrгла, vendar pa nima nič proti temu, da se volilni spisi glede dr. Treotove izvolitve izroče verifikacijskemu odseku v proučevanje in poročanje.

Dr. Luzzatto pravi, da bodo njegovi somišljeniki glasovali za to, da se izroče volilni spisi glede dr. Treotove izvolitve verifikacijskemu odseku v proučevanje in poročanje, posebno iz razloga, ker je vložen proti izvolitvi protest. Odsek pa naj celo zadevo poučuje s pravičnega stališča, ne ozi- raje se ninajedno nina drugo stranko. Deželni glavar stavi na glasovanje predlog dr. Tume, za kateri sta glasovala samo dr. Tuma in dr. Štrekelj, ostali poslanci so pa vsi glasovali za to, da se volilni spisi glede gori omenjene izvolitve izroče volilnemu odseku.

Glede prošnje „Mizarske zadruge v Gorici“ poroča v imenu dežel. odbora poslanec dr. Marani ter predlaga, naj deželni zbor vzame na znanje, da je ta združba od visokega ministerstva dobila posojilo v znesku 17.000 K.

Gledé stroškov za nastanitev orožništva, katere morajo nositi tudi dežele, predlaga dr. Marani v imenu deželnega odbora: deželni zbor naroča deželnemu odboru, da ukrene vse potrebno, da se dežela konečno vendar enkrat reši teh stroškov. Sprejeto.

Načrt zakona o razredbi ceste, ki se ima zgraditi v lijaški dolini od skladovne ceste Št. Peter-Dornberg do državne ceste pri Ozeljanu, o katerem poroča poslanec Berbuč, se odstopi pravnemu odseku.

jeslovju. Spominjam le dogodek v Vrešenu pri Poznanju. Bataljon vojakov v Vrešenu in Srim; 15.000 razglednic porabljenih. Rešpekt pred tako dresuro! Sicer pa tudi v Ljubljani baje učijo neke posebne pesmice: Unt der štern is majn!

Zakaj sem omenil zgornjo epizodo?

Tega učitelja sva se domislila, ko sva stopala po pokopališču. Videla sva namreč med drugimi napis: „Zde odpo- ziva M. K. narosena — semrela —“. Uboga češčina; to ljudem zadostuje. Pravopis so jim izruli, ali češkega duha ne!

Kaj pa sva iskala posebno na hoštičkem pokopališču, pa nismo našli?...

Na hoštičkem pokopališču počiva tudi Ivan Fuss, bivši učitelj v Hoštičih. Bil se je tu popolnoma počesil. Ko je umrl, mu je dala napraviti udova križ s češkim napisom. Ali njegov sin, strasten ponemčenec je dal odstraniti češki nagrobni spominek svojega očeta.

Segel je torej celo na pokopališče, kamor se do zdaj še ni upala pruska vlada! —

Pri nas na jugu je še hujše pravijo, n. pr. v Trstu. Italijanizem!

Predlog deželnega odbora glede prispevka 2160 K za obrambena dela proti Soči in rušenju zemljišč v Št. Mavru, se izroči finančnemu odseku.

Načrt zakona o pogozditvi Krasa v političnem okraju tolminskem in v nekaterih občinah kanalskega okraja (poročevalec Berbuč) se izroči pravnemu odseku.

Predlog deželnega odbora glede premembe prvega odstavka § 14 dežel. zak. glede plemenitve goveje živine (poročevalec dr. Venuti), vsled katere spremembe naj se upelje poseben zapisnik pri postajah za bike, obstoječ iz „matice“ in odrezka, se sprejme v vseh treh branjih.

Predlog dežel. odbora glede prispevka za zgradbo bohinjske železnice (poroč. dr. Marani) se odstopi finančnemu odseku.

Potrdi se nakazilo miloščine Pompeju Gortani in Mihi Gorjupu.

Na mesto bivšega člana peticijskega odseka posl. Dottori-ja, ki je odložil svoj mandat, bil je izvoljen v pet. odsek dr. Faidutti. Ker je poslanec Grča izstopil iz peticijskega odseka, bil je na njegovo mesto na predlog dr. Gregorčiča izvoljen poslanec Lapanja.

Pravila zavarovalnega zavoda za govejo žino so se dostopila v proučevanje pravnemu in finančnemu odseku.

Konečno se je vršila volitev verifikacijskega in šolskega odseka. V verifikacijski odsek so bili izvoljeni poslanci: prof. Berbuč, Bolko, dr. Gregorčič, dr. Luzzatto, dr. Marani, conte Panigai in Štrekelj. Načelnik Berbuč. V šolski odsek so bili pa izvoljeni: Prof. Berbuč, dr. Faidutti, Lapanja, dr. Luzzatto dr. Marani, Valentinis in dr. Tuma. Načelnik dr. Luzzatto. Na mesto bivšega poslanca Dottorija bil je dr. Gregorčič izvoljen načelnikom peticijskega odseka.

Prihodnja deželnozbornska seja bude v soboto dne 28. t. m. Do tačas pa bodo imeli svoje seje razni odseki.

Politični pregled.

Nemški cesar zopet govoril.

Nemški cesar prireja te dni svoje „govorniške izlete“ po Nemčiji. Za tem, ko je govoril v Marienburgu oni znani govor, ki je po pravici razburil vse Slo- vane, šel je v Bonn med dijake in ondi govoril „mladini na srce“, iz Bonna pa se je podal v Aachen, kjer je — v krogu duhovščine imel posebno znamenit govor. Tu jo govoril o važnosti vere v ljudstvu in o potrebi krščanstva za vse sloje. „Vero v ljudstvu, je dejal Viljem II., pa je mogoče ohraniti le, ako se pusti istemu vse pravice veroizpovedanja. Kako se ta govor strinja z vse- nemško politiko, katere zaščitnik je nemški cesar in katera zatira krščanstvo, je pa težko uganiti. Mogoče pa nemški cesar zajema snov svojim vsakočasnim govorom iz svoje najbližje okolice....

Ruska vlada za Poljake.

Govori se, da prične ruska vlada postopati s Poljaki mnogo milejše nego doslej. „Vedomosti“ v Petrogradu so prinesle oster članek proti ruski cenzuri med Poljaki, ki pa ni bil zaplenjen, ob splošnem začudenju. Car je rekel baje, da se mora upoštevati politične pravice slovanskih rodov ter da so deloma mi- nistri že preveč zlorabljali njegovo ime pri policijski gonji proti Poljakom, česar pa car noče več trpeti.

Bolgarski knez v Rusiji.

Parizki „Figaro“ objavlja pogovor svojega dopisnika z bolgarskim minister- skim predsednikom Danevom v Pe- trogradu. Danev je dejal, da je potovanje kneza v Rusijo izključno političnega po- mena. Med carjem, ministrom Lamsdor- fom in bolgarskim knezom se bodo po- politične zadeve mej Rusijo in Bolgarijo popolnoma pojasnile. Blizajoče se slav- nosti v Bolgariji bodo svetu pokazale pravo razmerje mej njima. Da bi knez mislil na kraljevi naslov, pa ni resnično.

Domače in razne novice.

Novi ravnatelj hrv. gimnazije v Pazinu. — Naslednikom bivšega ravnatelja pazinske gimnazije, sedanjega de- želnega šolskega nadzornika g. Frana Matejčiča je imenovan naš rojak gospod Ivan Kos, dosedanji ravnatelj gimnazije v Spletu.

Smrtna kosa. — Umrli je v Gorici in so ga v soboto pokopali mizarški mojster Anton Gregorič v 58 letu svoje dobe.

Za „Šolski Dom“ je plačala predsedniku Katarina udova Grusovin, posetnica v Gorici 10 K, A. P. 20 K.

Srčna hvala!

Narodno-napredne stranke na Goriškem ni več! — Dosedaj smo čuli iz dr. Tumovih ust, ko se je oglašal k besedi v deželni zbor, navadno opazko, da govori on v imenu narodno-napredne stranke na Goriškem. V soboto pa, ko je moledoval v prilog potrditve dr. Treotove izvolitve za italijanske glasove, rekel je jasno in glasno, da govori v imenu napredne stranke. Sodeč torej po oficijelni izjavi tega generala naših „naprednjakov“ je ta stranka vrgla narodnost — pod klop!!!

Vrhunec dr. Tumovega pravnega čuta. — Dr. Tumov pravni čut je došel v sobotni seji deželnega zbora goriškega do svojega vrhunca. Ko je namreč prosil Italijane da naj glasujejo že v soboto za potrditev dr. Treotove izvolitve, izrekel je mej drugim tudi jako krilate besede, da naj Italijani to store in če bi bilo to tudi — preko zakona. Zahteval je torej od Italijanov, da potrdi dr. Treotovo izvolitev in če je ta tudi nepostavna.

Mi ne vemo, če je dozdej še kedaj kak jurist v javni seji kakega zastopa kaj takega izustil, posebno pa nam ni znano da bi kak jurist kaj takega izustil v zakonodajnem zastopu, kakoršen je deželni zbor. Koliko se da misliti o moralni vrednosti takega človeka, to sodbo prepuščamo za danes svojim čitateljem.

Porotne obravnave. — V novi justični palači je bila včeraj prva porotna obravnava proti nevarnemu cerkvenemu tatu 27 letnemu Francu Werdau iz St. Jurja ob južni železnici na Štajerskem. Iz obtožnice je razvidno, da je Werdau dne 19. februarja 1901 v tukajšnji cerkvi oo. kapucinov vkradel zlat križec z zlato verižico v vrednosti 60 K. Verižico je zastavil na „Montu“ za 34 K, križec pa je prodal neki ženi za 2 K. Werdau bil je v isti cerkvi dne 5. marca t. l. aretiran, ko je ogledoval po cerkvi, kaj bi še vkradel. Dne 13. avgusta lanskega leta je bilo vkradenih v frančiškanski cerkvi na Kostanjevici iz škrinjice 16 kron denarja in od kipa Matere Božje zlate verižice, zapestnice, ovratne verižice, uhani, prstani, zaponke, zlati in srebrni križci, vsega skupaj 25 komadov v vrednosti 1000 K.

Werdau dal se je namreč zapreti v cerkev in je tako mirno izvršil ta cerkveni rop. Werdau priznava, da je vkradel gori omenjene stvari, pravi pa da niso bile toliko vredne, nego le 620 kron in da jih je za ta znesek zastavil v Trstu, Benetkah, v Milanu in v Boloniji.

Dne 21. feb. t. l. okradena je bila tukajšnja stolna cerkev. Iz škrinjice bilo je namreč vzeti 120 kron, od podobe Matere Božje pa sta bili odnešeni dve zlati ovratni verižici, dvojce zlatih uhano, jedna zaponka, jeden prstan, jeden zlat madaljon, in jeden rožni venec iz perlov, vse to vredno 108 K. Rožni venec so našli pri njemu, zlatino pa je deloma prodal za 20 K, deloma pa zastavil v zastavljavnici Dusich v Trstu. Werdau prizna da je hotel odpreti še eno drugo škrinjico v stolni cerkvi, da pa ni šlo; isti prizna, da je vkradel tudi iz pušice v cerkvi sv. Roka in sicer 5. marca t. l. K 120. Ko ga je aretiral stražar Matico, rekel je Werdau, da se piše Namenik, potem pa je vendar povedal svoje pravo ime.

Dokazalo se je tudi, da je Werdau v prejšnjih letih izvršil že več cerkvenih ropov in sicer v Gradcu, na Dunaju, v Budimpešti in drugod. Ali za vse tatvine ni bil kaznovan, ker so ga zdravniški sodni izvedenci na Dunaju proglasili za norca. Bil je vsled tega v Feldhofu v norišnici, ali tam so ga izpustili ker so videli, da ni norec.

Tukajšnji sodni izvedenci so ga spoznali za normalnega. Werdau pravi, da je svoječasnno služboval pri cirkusu Schuman, da je prepotoval Avstrijo in Italijo ter tu raje kradel cerkvam nego ljudem.

Poroti je predsedoval dvorni svetnik vitez Defacis, obtožbo je zastopal državni pravdnik Vidulich. Werdau je bil obsojen na tri leta ječe.

Tiskovna pravda. — Dne 30. t. m. se vrši porotna obravnava proti Guidu Henriku Torossi iz Gradišča, dopisniku lista „Gazzettino popolare“ in proti odgovornemu uredniku tega lista Seculinu. Toži ju župnik iz Morara, Maghet radi žaljenja časti.

Soški most. — Čujejo se zadnji čas pritožbe, da je most čez Sočo pri Pevni jako pomanjkljiv in na več krajih poškodovan ter da je nujno potrebno, da se ga popravi. Ker so pa popravne pri lesenih mostovih prepogoste in mnogo stanejo, so nekateri mnenja, da bi bilo bolje, ako bi se napravil tam mesto lesenega železnega most.

Toča v Furlaniji. — V nedeljo popoldne od 4. do 5. ure je toča hudo pobila poljske pridelke v Korminu, Bortjanu, Medeji, Marianu, Frati, Romansu, Coprišu in v Koprivi. Toča je padala debela kot golobja jajca. Pobelila je površje zemlje in uničila ves pridelek, trto pa je oskoodila za par let.

Hranilnica in posojilnica v Štanjelu. — V nedeljo se je vršil ustanovni shod, na katerem se je ustanovila za krajni občini Štanjel in Kobljeglava hranilnica in posojilnica, se je izvolilo dotično načelstvo in nadzorstvo ter se prečitala in odobrila pravila, ki se v najkrajšem času predlože pristojni oblasti v potrditev. — Tako je prav, le vrlo naprej!

Vabilo na veselico, koje priredi dekliška šola „Elizabetišče“ v Tomaju dne 29. junija in 6. julija t. l. na dvorišču g. Marije Čefuta-Ueman s sodelovanjem mešanega zbora pevskega društva „Tomaj“ pod vodstvom g. pevovodja g. S. Prencisa. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: 40. v. sedeži I. vrste 1. K. II. vrste 60. vinarjev. Prostovoljni doneski se hvaležno sprejemajo v korist „Elizabetišča“. Vspored: I. „Pozdrav“ deklamacija; II. Pesem: „Pozdrav“, III. Deklamacije: 1. Kam greš gospod?, 2. „Vela rožica“, 3. „Hvala malih“, 4. „Slovenska govornica“, 5. „Punica“, 6. „Sedem nas je“, 7. „Lilija“, 8. „Muhasti deklamator“, 9. „Slovenka“, IV. Pesem: „Vprašaj me, čemu da sem Slovenka“, V. Otroška igra v jednem dejanju in živa podoba: Vera, upanje, ljubezen; VI. Pesem: „Pozdravljam te, gorenjska stran“.

B) I. „Sv. Notburga“ igrokaz v 5 dejanjih, II. Pesmi med posameznimi dejanji: 1. S. Bartl: „Oj planine“, 2. J. Laharnar: „Kadar mlado leto“, 3. P. H. Sattner: „Nazaj v planinski raj“, 4. S. P. „Mili kraj“, 5. P. H. Sattner: „Opomin k petju“.

C) I. Žive podobe: 1. Blagoslov otrok pred odhodom v službo, 2. Čudež (srp obvisi), 3. Smrt sv. Notburge, 4. Sv. Notburga v nebeški slavi, II. 5. Med posameznimi dejanji se svira na harmoniji, III. Pesem: „Planinar“ A. Förster.

K obilni vdeležbi vabi uljudno

„Elizabetišče“.

Veselica v Pliskovici. — Pevsko in bralno društvo „Škrjanček“ v Pliskovici priredi 6. julija t. l. veliko veselico s petjem, igro, prizorom in prosto zabavo — v prostoru gospoda Alojzija Šuc. Sodeloval bode pevski zbor iz Sežane. Za točno postrežbo bode preskrbljeno. Dvorišče bode v blagodejni senci. Sliši se, da bode isti dan izletel v Pliskovico oddelek dobroznanega: Slovensko-pevskega društva iz Trsta po inicijativi nekoga gospoda, kateremu bode mo zato prav hvaležni.

Dočim se bode po veselici mladina nekoliko zasakala (Tu ni navade pozno v noč ampak le do 9 ure), bodo se drugi gostje radovali ob zvokih mile slovanske pesmi.

Ker je polovica čistega dohodka namenjena zakladu revne šolske mladine v Pliskovici, ne bode se stavilo meje — radodarnosti.

Podrobnosti sporočimo o pravem času.

Zveza Idrije z železnico. — Da je Idrija imeniten obrtni okraj, to mora vsakdo priznati, ravno tako mora vsakdo priznati, da je skrajno potrebno, da se Idrija zveže z ostalim svetom po kaki železnici. V tem pogledu obstoji danes troje mnenj. Jedni bi hoteli zvezati Idrijo z bohinjko železnico in sicer pri Sv. Luciji čez idrijsko dolino in Tribušo; drugi so mnenja, naj se Idrija zveže z vipavsko železnico, tretji in to so v prvi vrsti kranjski poslanci, bi pa hoteli, da se zveže Idrija z vrhniško železnico. — Proti prvim dvem zveзам se je izreko železniško ministerstvo odločno, češ, da je ovirajo tehniške težkoče. Glede tretje zveze, namreč z Vrhniko pa je rekel železniški minister pri zadnjem posvetovanju železniškega sveta, da bi ta zveza ne bila nemogoča, samo treba da je o tej stvari še mnogo študirati.

Dva učenca sprejme na stanovanje poštna rodbina v ulici Vetturini; njeno ime se izve v našem uredništvu.

Deželni zbori. — V soboto so zborovali deželni zbori in sicer goriški, isterski, kranjski, koroški, štajerski, galjski, gorenji in nižavstrijki, češki, bokovinski, moravski, šlezki in predarelski.

Seje isterskega deželnega zbora, ki je bil sklican v Koper, se je udeležil tudi

c. kr. namestnik grof Goëss, ki je prečitavši cesarski patent, s katerem se sklicuje deželni zbor, v italijanskem in hrvaškem jeziku, predstavil istemu novozvoljenega deželnega glavarja dr. Campitellija, njegovega namestnika dr. Štangerja in vladnega zastopnika, c. kr. nam. svetovalca Alojzija Fabijanija.

Za deželnim glavarjem Campitellijem, ki se je zahvalil na imenovanju in pozdravil zbrane poslance, katerih je bilo le 22, jedino le v italijanskem jeziku, govoril je dr. Štanger najprej v hrvaškem in potem v italijanskem jeziku.

Dr. Venier je proti temu protestoval, češ da bi moral dr. Štanger, če je že hotel govoriti tudi v hrvaškem jeziku, vendarle dati prednost italijanskemu jeziku. Seveda je ta protest Laha Venier-a popolnoma smešen in otročji ako se pomisli, da sta hrvaški in italijanski jezik v Istri enakopravna in da bi moral, ako bi med tema dvema jeziki obstajala kaka prednost, isto imeti hrvaški jezik, ker ta jezik govori dve tretjini isterskega prebivalstva.

Pobalini, bradati in mlekozobi na galeriji so uganjali svoje šale, katere jim narekuje 2000 letna „avita coltura“.

Istotako so ti pobalini razsajali, ko so hrvaški poslanci, predno so položili slovesno obljubo v glavarjeve roke, isto prečitali v hrvaškem jeziku. Hujšega se v tej seji ni zgodilo.

Vse drugače pa je bilo v kranjskem deželni zboru.

Ker so hoteli z Nemci združeni slovenski narodno-napredni poslanci proti dosedanemu običaju skrócić število odsekov članov katol. narodne stranke, začeli so zastopniki te stranke v kranjskem deželni zboru obstrukcijo in bilo je v njem šuma in ropota. Natančneje o tem prihodnjič.

1700 dnij v zaporu je prebil 32-letni mesar Filip Sternat v Preblavi na Koroškem. Obsojen je bil že 16-krat. Dne 4. maja t. l. je zopet trikrat zabol nekega hlapca; preprič je nastal, ker se je ta branil piti žganje. Sodišče mu je prisodilo dve in pol leti težke ječe in se bo torej število njegovih „zaprtih dnij“ zopet znatno povišalo.

Odlikovanje. — Poslancu Kathreinu načelniku državnoborskega proračunskega odseka je Nj. Velič. cesar podelil križ reda železne krone in sicer za zasluge, ki si jih je pridobil kot načelnik imenovanega odseka.

Žaloigra iz vojaškega življenja.

— V Lvoju je stal pred sodnijo kmetič, ker je razžalil armado. Mož je imel pri vojaki svojega sina. Dobil ga je nekega dne iz Lvova nek znanec in mu dejal, naj pride v Lvov, če hoče še živega videti svojega sina. Mož se je odpeljal k svojemu sinu, ki je ležal v bolnici na smrt bolan. Ko je sin opazil svojega očeta in ž njim došlo svojo nevesto, pričel je jokati. „Kaj je s teboj, sin moj, postalo?“ vprašal je oče sina. „Dopolnjeno je“, odgovoril je sin, „ne bodem več zdrav“. Obrnil se je k svoji nevesti in ji rekel: „Marica, nimaš več svojega ženina“. Povedal je revež, kako je prišlo, da je obolel. Njegov stotnik je bil vedno vinjen in ga je neusmiljeno mučil. Štiri vojake je dal zapreti skupaj v eno ječo polno blata in smrdeti smetij. Vsi štirje so oboleli, eden je dobil pljučnico in je skoraj umrl, a ostala trojica je tudi smrtno obolela. Njega samega pripravljali je zdravnik na smrt. Ko je mož to pripovedoval, so vojaki na dvorišču se vežbali. Došel je tudi stotnik. Bolnik ga je spoznal na glasu in označil stotnika očetu z besedami: „Vidiš oče, le ta stotnik me je dal zapreti“. Kmetič ni premišljeval dolgo, stopil je pred stotnika in mu rekel: „Gospod, pred vami stojim oče onega vojaka, ki je na smrt bolan. Kaj ste storili iz njega?“ „Kar sem hotel“, zarohnel je stotnik; „je-li me hočete vi, tepec, učiti?“ „Da, jaz to hočem, ker to je moje dete. Ko je prišel k vam, bil je lep in krasen deček, moja edina radost. Ste li vi za to, da nas ubijate? Stotnik zapovedal je odvesti starca in nevesto z dvorišča. „Ubijalci, tatovi ste“, kričal je razkačeni oče. Vojaska straža pri uhodu oddala ga je policiji in prišel je pred sodnijo. Ko so starcu rekli, da je razžalil armado in da je bil njegov sin kaznovan po vojaškem zakonu, reče kmetič: „Kaj me brigajo vaše postave, svojega sina hočem nazaj“. „Od nas ga ne dobite“, odgovorili so sodniki, „mi vas moramo kaznovati, ker ste razžalili armado“. „Kaznujte me, ako imate duše“, odgovoril je oče. „Ubili ste starcu edinega sina in nevesti ženina, ubijte sedaj še mene. Nam vzame se zadnji novič, da bi vojaki dobro živeli brez posla. — Vojak napram nam sme vse, a mi bi se niti ganiti ne smeli“. Sodnija je zaslislala nekaj vojakov in starca obsodila na 8

dnij zapor. Tako poročajo listi izpred sodišča.

Samomor radi nahoda. — Neki Amerikanec imel je hud nahod in mučil ga je dolgo časa, zato se je ustrelil. Nahajal se je v toplicah ob Genovškem jezeru v Švici in bil je zelo bogat. Na svoji pisalni mizi pustil je samomorilec pismo s sledečo vsebino: „Ker sem danes porabil že deseti robec, ne dvomim več, da imam vodeno glavo, ker kako bi bilo drugače mogoče, da iz glave izteče toliko vode. Ker pa nikakor nočem, da bi postala moja glava „bazén“ za zlate ribice in nočem z vodeno glavo živeti, se raje ustrelim.“

Opij na Kitajskem. — Neka nemška tvrdka je ponudila 15 milijonov dolarjev letno kitajski vladi za pravico prodajanja opija po vsem cesarstvu. Urad je baje zadovoljen s ponudbo, ker se s tem na lahek način zvišajo dohodki.

Narodno gospodarstvo.

Najboljša hrana za teleta.

Važno za vsakega živinorejca je, da ve s čem hraniti mlada teleta, da je največ uspeha. Stročien oves in za tem zmlato laneno seme z mlekom je prvo, kar se naj poklaja teletu ko je odstavljeno od krave. Pozneje je dobro tudi nekoliko sočivja. Te vrste hrana vpliva dobro tudi na dlako živali ki postaja po tej krmi fina in svetla. Seveda je treba ob jednem reda in snažnosti.

Starost konj.

Da je treba mladega konja, iz katerega hočemo napraviti dobrega in trepežnega voznika, napreči kmalu, ž njim delati velikokrat, pa ne težko in z vso prizanesljivostjo, to je vsakemu konjereju staroznana resnica, ki je pa verdar tako važna, da je nikoli ne moremo prevečkrat povdarjati. Irec trdi po vsi pravici, da konj ni nikoli premlad za vprego, ako se le ne napeinja čez njegove moči, pomenljivo pa majo z rameni, ako vidi mlečne zobe v gobcu jezdnega konja.

Konje, pri katerih ne moremo več brati let iz zobovja, imenujemo po navadi stare. Pri požlahtnjenih pasminah niso po 15—20 let stare živali čisto nič ne navadnega. Celu 20—30 let stari konji niso taka redkost, kot bi si kdo mislil. Zglede zelo visoke starosti nahajamo pri vseh onih konjerejih, ki si prizadevajo že pri kobili vplivati na telesni ustroj ali konstitucijo njenih potomcev. Tak zarod se vedno odlikuje pred onim, kjer vlada le nemarnost in brezbrizje. Tudi tam, kjer ume kupec mladih konj svoje živali njih silam primerno rabiti, smotreno krmiti, gojiti in ž njimi lepo ravnati, nahajamo stare konje. Nikari ne mislite, da bogve koliko stane, ako podaljšamo konju življenje.

Nedavno mi je zatrjeval velik veščak v konjereji, da ima večina večjih konjerejev ravno pri konjih prav malo dobička ali celo zgubo. Rekel je, da je samo enkrat naletel na graščino, ki ji je nesla konjereja na leto po 5% čistega; bila pa je to vzorna posest v Galiciji, znana daleč čez avstrijske meje po svojih dobrih olcirskih konjih. Kaj naj si torej mislimo o gospodarskem računu drugih ne tako vzornih konjerej?

Vzrokov slabega vspeha pri velikih konjerejah je več in ti nas ne brigajo dosti. Mi manjši posestniki konj smo največkrat slabega vspeha sami krivi, ker konj ne rabimo prav in ž njimi slabo ravnamo. Kakšen dobiček je neki to, ako na teden s konjem nekoliko kronic več prišintarim, če pa zato konja toliko hitreje izrabim in ga moram nadomestiti z drugim. V nobenem slučaju ne znaša večji zaslužek toliko, da bi mogel z njim kupiti novega konja. Pametnemu in usmiljenemu konjereju je tak krvavo zaslužen denar gnjusoba; zato pa pri njem konji tudi učkajo starost. Poleg dobička ima tudi svoje veselje in stanovski tovariši mu skazujejo dolžno spoštovanje.

Na Angleškem po grajščinah in farmah niso konji 25—30 letni nobena redkost. V Freiburgu na Švicarskem je okoli l. 1870. 35 let star konj še čvrsto delal na polju. V istem času je živel blizu Geneve jezdec, ki je štel s svojim konjem vred precej nad 100 let.

Robin, arabskega pokoljenja, izključno jezdni konj, je bil v svojem 30. letu še eleganten kočinski dirjač. Zdaj je star 33 let, ne dela več in dobiva krmo zastoj, videti je pa, kot bi hotel — živeti še 33 let. Na zidu vojaškega hleva v Edinburgu stoji na kameniti plošči napis, ki pripoveduje o nekem častniškem konju; ta je potoval l. 1866. iz Škotske domovine v krimsko vojsko, po končani vojski je prišel nazaj na Angleško v Edinburg, kjer

je dočkal 56. leto življenja, dokler ni poginil od starosti in bil zagreben za ondoto vojašnico.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“

Loterijske številke.

21. junija.

Grac 80 8 82 38 17
Dunaj 83 72 69 66 79

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Santos . . .	K 190—	do 210—
„ Sandomingo „	270—	290—
„ Java	260—	280—
„ Portorico . . .	270—	290—
„ Ceylon	360—	380—
Slakdor	86 50	90—
Špeh	120—	150—
Petrolj v sodu . .	34—	—
„ zaboju	11 60	12—
Maslo surovo . . .	150—	160—
„ kuhano	200—	220—
Otrobi debele . . .	10 60	12 20
„ drobne	10—	11 20
Turšica nova . . .	12 80	14 40
„ za hrano	12 40	13—
Oves	17—	18—

Moka ogerska:

št. 0 K 33— št. 1 K 32 40 št. 2 K 32—
„ 3 „ 31 40 „ 4 „ 30 80 „ 5 „ 30—
št. 6 K 29—

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Kuhinjska šola

Podpisana odpre dne 30. t. m. kuhinjsko šolo v ulici Vetturini št. 9, I. nadstropje.

Gojenke, katere se želijo izuriti v kuhanju, sprejemam do 30. t. m. vsaki dan od 4. do 5. popoldne, pri kateri priliki jim naznamim tudi pogoje in učni red.

Ob jednem pa vabim gospode z dežele in iz mesta, in sploh stalne goste, da mojo kuhinjo počaste s svojim obiskom; postreči jim hočem po prav zmeranih cenah z jako ukusnimi jedili tako popoldne kakor tudi zvečer.

Priporočam se p. n. roditeljem, katerih hčere se želijo priučiti pravilnemu in varčnemu kuhanju in gospodinjstvu

z odličnim spoštovanjem

Marija Grebenc,
lastnica-voditeljica kuh. šole.

Viktor Toffoli

v Gorici, via Teatro št. 20

(na stari pošti)

velika zaloga oljkega olja iz najugodnejših krajev.

Jedilno	kr. 40	Corfu	kr. 56
„ boljše	44	Bari	60
dalmatinsko . . .	48	Lucca	70
istrijsko	48	Nizza	80

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gospodarska ulica št. 7,

prva in edina slovenska trgovina za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, sraje za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravat v vsakem slogu, nogavice, rokavice, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-kov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najboljše kupova-lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripravljuje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, ozi-roma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotrajih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

Podpisani posestnik pro-daja črno in belo vino po najnižjih cenah hl od 20 K naprej. Postrežba točna ob vsakem času. Kdor želi, pri-pelje se mu naročeno vino tudi na dom. — K obilni naročitvi priporoča se s spoštovanjem

Josip Toroš,
Via Ponte Isonzo št. 6.

Podpisani priporoča slavnemu ob-ginstvu v Gorici in na deželi svojo
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-lične moke iz Majdičevega mlin v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užgalice. — V zalogi se dobé tudi te-stenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmeranih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Špedicijska poslovnica
Gašpar Hvalič
v Gorici,
v ulici Mereti št. 12.

Priporoča se topla Sloven-cem v mestu in rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in po-hištva v vse kraje. Ker ima tri nove zaprte vozove za prevažanje, zagotavlja, da se blago ne-poškodovano dostavlja.

Odlikovana

kleparska delavnica

Artur Makutz,

Gorica, Ozka ulica št. 1,

Priporoča svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo žlebov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času. — Prevzema naročila za vpe-ljavo strelovodov, tudi pozlačenih. — Izdeluje pumpe za vodo. Pri-reja vpeljavo vode z cevmi vsake vrste. — V lastni zalogi ima stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, škropilnice proti perono-sporni ponovljene po Vermorelovi sestavi; mehove za žveplanje grozdja raznih sistemov itd. — Postrežba točna. Cene zmerne!

Po zmerni ceni je na prodaj
lep, viseč

svetilnik (kloča)

ki je posebno pripraven za male cerkve na deželi. — Več se izve pri našem upravnistvu.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Gostilna

Vinarskega in sadjarskega društva za Brda
v Gorici, ulica sv. Klare št. 15

toči pristna bela in črna vina iz društ-vene kleti, in puntigamsko pivo. Postreže z okusnimi jedili. — Na razpolago so hlevi za živino in dvorišče za krogljanje. Za obilen obisk se toplo priporoča svojim rojakom

Anton Gerbec,
gostilničar.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občin-stvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

Izhaja vsak torek in soboto v ednu ob 11. uri popoldne za mesto er ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Pred zaprtimi duri državnega zbora.

Minulo sredo popoldne so se za to dobo zasedanja zaprle duri dunajske poslanske zbornice in zastopniki narodov avstrijskih na tem mestu zakonodaje so se razšli na svoje domove.

Ali marsikateremu od njih postala je še noga in ozrl se je nazaj proti kraju, kjer so odmevali često čudni glasovi — „v blagor narodov in države“. Pred oči in duh so mu stopili vsi več ali manj znameniti dogodki te dobe, ali ko si jih je ponovil v spominu, moral je priznati, da ta doba zasedanja ni bila jedna manj plodovitih...

Ali kaj sedaj?

To vprašanje pa je sledilo prejšnjemu razmišljanju.

In to vprašanje si stavimo danes tudi mi: kaj sedaj?

Pogled nazaj na skoro poldrugoletni obstoj sedanjega državnega zbora kaže zares, da se uspehi zbornice ne morejo ceniti baš prenikozno ne kar se tiče njih množine in ne kar se tiče njih vrednosti. Zbornica je pač morala preboleti mnogo obstrukcijskih krčev, a prebolela jih je junaško in to tem ložej, ker so bili „napadi“ proti koncu zasedanja vidno slabši. Zadovoljni pa smemo biti, pred vsem pa ministerski predsednik dr. Koerber sam, s tem, kar se je ob teh „napadih“ dobrega porodilo. Tekom časa od predzadnjega januarja sem naša zbornica ni manj redno delala, nego vsaki drugi moderni parlament.

Kateri pa so bili prav za prav gonilni motivi kolikor toliko plodnosnemu delovanju državnega zbora? Odgovor se nudi sam ob sebi: nagodba z Ogersko. To vprašanje je z elementarno silo gnalo zastopnike totranske državne polovice k resnemu delu. V sredi te sile je stal ministerski predsednik dr. Koerber sam, kateremu je bila poverjena naloga, da spravi v red nagodbo in katero nalogo rešiti je imel ta čili državnik tudi najresnejšo voljo. Z njim so sodelovale druge stranke, katere so pojavljale svojo poštovanost s tem, da so zapostavljale svoje želje in zahteve temu poglavitnemu vprašanju. V tem združenem prizadevanju se je pa tudi pokazala življenjska

zmožnost monarhije, kateri izvestni krogi pri vsaki priliki tako radi zvonijo mrtvaški zvonec. Skupna nevarnost je našla v skupni borbi razne stranke in to je veselo znamenje tudi za bodočnost države četudi vztrajnosti v borbi ni sledil še zaželjeni uspeh. Priznati pa treba Čehom, da so oni v pogledu samozatajevanja in požrtvovalnosti stali na prvem mestu kot sijajni vzgled vsem drugim strankam. Kajti oni so za hip podredili svojo najvažnejšo zahtevo, jezikovno vprašanje stvari nagodbe, da si jim vlada ni izkazala za to hvaležno. Čehi pa so znali izkoristiti splošno nevhvaležnost vlade s tem, da so zagrozili z — obstrukcijo. Mnogi so smatrali češke obstrukcijske grožnje za gole manevre, da pridobe ž njimi kaj za svoj narod. No, taki „manevri“, če bi tudi bili, ne bili bi nikjer dopustnejši nego v očigled obstoječim razmeram pri nas v Avstriji in od strani Slovanov. Vlada, oziroma dr. Koerber pa je tudi konečno spoznal, da so Čehi prevažen faktor v državi, da bi se smelo trdovratno biti v obraz njihovim opravičenim zahtevam in to še celo izključno na ljubo onim vsenemškim elementom, katerih jedina težnja je še — gledanje preko črnožoltih kolov.

Obstrukcija, s katero so grozili Čehi vreči iz sedla vlado z njeno predlogo glede davka na vozne listke, ni bila kdo ve kako utemeljena, ali Čehi so znali izkoristiti tudi to priliko in spraviti vlado med dva ognja. Vlada je hotela na vsaki način biti gotova z dnevnim redom zborničnim, na katerem je stala tudi točka „zakonski načrt za obdačenje voznih listov“, katero točko je hotela vlada izkoristiti za razne državne potrebe kakor n. pr. razne pokojnine itd. Čehi pa so stavili pogoj, da le v onem slučaju ne obstruirajo vladine predloge, ako se jeden del onega denarja, ki priteče iz davka na vozne listke, porabi za znižanje zemljiškega davka pri kmetijskih posestvih, zadetih po vremenskih neizdatih itd. In glej, sedanja vlada, ki „bistri pojme“ slovanskim politikom s tem, da jih „vežba“ v uporabljanju ugodnih prilik na korist davkoplačevalcev, je ugriznila v to „kislo jabolko“ in Čehi so s svojim „manevrom“ naredili dobro kupčijo, katera bo prišla

v dobro tudi našemu ljudstvu, ako se njega zastopniki pobrigajo za to, da se izrabi zanje ta pridobitev Čehov. Pri tem je treba namreč omeniti, da so k pogojem, ki so jih stavili Čehi, po katerih naj bi del gori omenjene svote prišel pri zemljiškem davku v korist le večjim in srednjim kmetijam, še vrinili štajerski konservativci določbo, da se s to svoto pomore tudi malemu kmetu in sicer takemu, ki ima vsaj 2 hektara zemlje, od katere zadostuj za ta slučaj, ako je poškodovanih pridelkov le na 1/2 hektara. In tako je razumno poskrbljeno na vse strani in kmetič se bode vsaj nekoliko oddahnil, ako bode o pravem času prosil državne podpore. Ta korak slovanskih politikov je vse hvalevreden. Nekaj družega pa je v celi ti zadevi, kar ni hvale vredno. Ker se je torej vsled čeških pogojev izdatno skrčila ona svota, ki pride v korist upokojenim državnim uradnikom ter njihovim vdovam in sirotam v podobi zvišanja pokojnine, vsled česar odstotek zvišanja pokojnine znaša le 10%, bilo bi vsaj pričakovati, da se pri tej razdelitvi jemlje več ozira na uradnike z manjšo pokojnino, ne pa da se je pokojnina določila jednako merno po odstotku, tako za onega, čegar pokojnina znaša na leto 4.000 kron (ki je torej itak dobro poskrbljen) kakor i za onega ki vleče pokojnine borih 600 K.

Vendar se brez ozira na take nedostatke more reči, da je češka obstrukcija obrodila dobre sadove. To bi sicer ne bilo, ako bi vlada sledila v trdovratnosti prejšnjim kabinetom in v tem baš tiči vsa bistroglednost Koerberjeva in ako hočemo reči: skrito pravico ljubje. Saj bi bil drugače parlamentarni voz običal v kolovozu, Slovani pa bi tudi nič ne imeli od tega, k večjemu bi, kakor so kazali zadnji dogodki, Čehi še izgubili svojega ministra.

Tudi državni proračun in finančni zakon sta srečno prišla pod streho v tem zasedanju in na koncu vseh koncev so izginile še državne mitnice. In tako se je, — da govorimo v podobah — odstranilo mnogo — „grušča“ ter se naredilo prostor za ogromne naloge, ki še stoje na tiru državne politike.

Tu sta zopet: nagodba z Oger-

ske in češko jezikovno vprašanje.

Glede poslednjega se ne more skoro ničesar govoriti, dokler ni rešeno prvo: — nagodba! Tu obstane vsaka kombinacija.

K težkočam od prej se je pridružila zdaj še nova. Kakor znano bi morali obe vladi se do konca tega meseca v tem sporazumeti, ali naj se trgovinske pogodbe do konca tega leta odpovedo, ali naj se molče podaljšajo še za jedno leto, v slučaju seveda, da kaka država od svoje strani prej ne odpove. Ako pa naj se to določi, treba je znati, kakošen drug položaj naj se ustvari namestu dosedanjega, t. j. določiti treba, ali naj obstoji nadalje skupno carinsko okrožje in v tem slučaju, kateri skupni carinski tarif naj služi kot podlaga za možne nove carinske pogodbe — z jedno besedo: določiti se mora tako nagodba kakor i carinski tarif. Ogerski ministerski predsednik pa noče nič vedeti ne o tem ne o onem in se je izjavil, da ni nobenega upanja da pride do sporazuma med obema vladama. Ogerski minister se zanaša namreč na to, češ, da avstrijska zbornica itak ne bode zmožna za delo in da torej ne bode mogla rešiti ne nagodbe ne tarifa. Ali za tako sodbo ogerski minister ne bi bil opravičen niti, ako bi avstrijska zbornica res ne bila zmožna živeti. Saj vprašanje o nagodbi ni prišlo še v skrajni štadij izkušnje. Tega dogodka se minister Szell najbrže boji, zato se tolaži z „nedelavnostjo“ avstrijskega parlamenta. Dogodki in uspehi našega državnega zbora v tem zasedanju pa so morali ogerskega ministra poučiti, kake kreposti je naš parlament zmožen, ako pride do skrajnega. Ako pa bi se to izkušnjo zmožnosti našega parlamenta hotelo iz jednega ali drugega zakulisnega razloga nalašč preprečiti, potem pa nastane vprašanje, čemu sploh zboruje naš parlament?

Zaradi tega se po pravici vprašujemo: kaj sedaj?

Zaradi nagodbe so se izdale češke jezikovne naredbe, zaradi nagodbe so se zopet razveljavile, zaradi nagodbe se je dr. Koerber prizadeval — in sicer z

LISTEK.

NA GROBĚH.

Češki: I. Hořica.

Na Pruskem do zdaj še ni prišlo do „hijenzizma“. Stali smo pred pokopališčem v Velikih Hořicah, pred velikim, kamenitim križem, lepo izklesanim iz peščenca in brali smo zlati napis na belem, velikem podstavcu: „Pozdravljen bodi sv. križ itd.“ In zlogovali smo to radostno in glasno kot veseli učenci.

Za nami je oživel v veži. Gospodinja, hlapec, dekla, trije otroci so se radovali „dveh gospodov, ki sta glasno zlogovala“. Šepetali so si o naju tudi glasno; ko sva se pa obrnila, so se skrili sramežljivo v vežo.

Hořičko pokopališče se razprostira na visokem bregu pri potočku, ki teče skozi vas. Obkoljuje ga zid. V sredi pokopališča je ne prave starodavna cerkev. Na desni pokopališča pa stoji župnišče, stavba iz novejša dobe.

Veselega, mladega gospoda župnika po imenu Deponte, sva poznala iz Opave.

zgovorni, veseli študent. Izhaja iz Bavorovega, kjer se bojuje v narodnem govoru češčina s poljščino in nemščino. Z velikim veseljem nama je pravil, da se govori v Bavorovem tako češčino... ali čemu bi navajali zglede. Slabša ta češčina vendar ni, nego je bila pred petdesetimi leti v Pragi, na Mali strani. G. Deponte je študiral v Vratislavi bogoslovje, kakor se uče drugi prava, zdravilstva ali česa družega. Po nekolikoletnem kapelanovanju v nemškem kraju, je postal župnik v Velikih Hořicah. To je bilo groza! Cerkev si do zdaj niti pruska vlada ni upala polastiti, in za to je na Opavskem med reko Opavo in Odro (med mesti Opavo in Ratiborjem) vse češko v cerkvi. P. Deponte mi je slikal nekoč zelo zgovorno strašno grozo svojega češkega propovedovanja.

„Ali pa niste mogli govoriti nemški?“

Pogleda me debelo...

„Ne, to ni šlo, sicer bi ne bil mogel obstati in bi se bil moral preložiti. In ne pozabite, da je tu olomuška škofija!“

„Še le kako. Stare ženske hořičke bi šle kar v Olomuc tožit in... jaz bi izgubil!“

„No, kaj ste pa delali torej?“

„Kaj sem delal? Zaprl sem se v župnišče in nisem stopil iz njega, dokler nisem umel toliko češčine (se ve ne književne, ampak tako „po našem“), da sem se mogel pozdravljati z ljudmi in jih kaj povprašati.“

„Kaj so pa dejali ljudje, ko ste tako lomili češčino pri propovedovanju?“

„To so dobri ljudje, ali trdni, verni; verujte mi, zvesti so starim šegam. Rekali so: „Naj lomi, samo da se uči; saj se navadi!“

„Kaj pa ko so prišli k vam v kakem opravilu?“

„To jih ne poznate! Dokler nisem znal govoriti ž njimi, niso imeli zaupanja do mene. Nihče ni hodil k meni. Otroci so se me bali in se me ogibali!“

Ali saj nismo prišli v poset župniku, nego pogledat pokopališče. Tam se vedno dobijo stopinje človeške duše. Tudi na hořičkem smo jih našli: in še kako

Nekaj dnij poprej naju je užalilo pokopališče v Jaktaru (v moravski vasi blizu Opave na Avstrijskem) s svojimi, večinoma nemškimi napisi na nagrobnih spominekkih. Zdaj pa naju je potolažilo hořičko, tu na pruski zemlji. Že pred vrati naju je pozdravljala uljudno češki napis na velikem križu. Na pokopališču samem sva se obrnila na levo stran k otročjim grobom. Tu so bili križi po večjem le iz dveh desk, črno pobarvani s plehasto tablico na sredi. Tu je bilo napisano preprosto samo ime, dan rojstva in smrti, se ve v češkem jeziku; ali s pomanjkljivim pravopisom. Saj so hodili v nemško šolo.

Šol se je polastila Prusija v kulturnem boju l. 1873. Do tega časa se je smel sporazumovati učitelj v šoli češki z otroki. Tega leta pa je preložila vlada vse češke učitelje na Ren in od Rena pa trde Nemce — večinoma pa poštene ljudi — v češke šole pruskega Opavskega.

Poznali smo takega nesrečnika — mučenika! Bil je duševno nezdrav...

vidnim uspehom — da omogoči zbornično delo in zaradi nagodbe se vzdržujejo najradikalniši elementi od razsula parlamenta. Čemu torej vse to, ako se nagodba vendarle ne reši? To vprašanje so si stavili gotovo mnogi poslanci v sredo popoldne, ko so se zaprle za njimi duri državnega zbora.

Deželni zbor goriški.

V soboto popoldne se je torej sešel zopet naš deželni zbor. Ob 5³⁰, uri otvoril deželni glavar dr. Pajer sejo, pri kateri so bili navzoči vsi poslanci. Vlado je zastopal namestništveni svetovalec in voditelj tukajšnjega okrajnega glavarstva grof Attens. V začetku seje se je spominjal deželni glavar v toplih besedah smrti pokojnega Eminence kardinala in nadškofa Missie, kateri govor so v znak sožalja poslanci in galerija stojé poslušali.

Za tem naznani, da je bil goriškim nadškofom imenovan monsig. Andrej Jordan.

Na to povabi deželni glavar novovoljene poslance Lapanjo, dr. Treota, conte Panigaija in Faidutti-ja, da polože v njegove roke slovesno obljubo; prečitavši dotično formulo slovenskima poslancema slovenski in italijanskima italijanski. Ko se je to zgodilo, prečita deželni tajnik celo vrsto peticij in prošenj raznih občin, korporacij, društev in posameznikov, prosečih deželne denarne podpore. Deželni glavar pravi, da hoče, ako ni nobenega agovora, odstopiti te prošnje in peticije dotičnim odsekom. Dr. Luzzatto predlaga, da bi se prošnje, zadevajoče zboljšanje gmotnega stanja učiteljem, izročile posebnemu odseku, ki naj se v ta namen izvoli in ki naj šteje 7 članov. Ta predlog sta podpirala dr. Marani in dr. Tuma. Predlog je bil jednoglasno sprejet. Na to preide zbornica k prvi točki dnevnega reda in sicer k verifikaciji volitev novoizvoljenih posancev.

V imenu deželnega odbora poroča dr. Venuti o volitvi conte Panigai-ja. Iz poročila je razvidno, da je bila izvolitev tega poslanca popolnoma pravilna ter da ni bilo ugovora proti njej od nobene strani. Deželni odbor predlaga torej vse volilne spise deželnemu zboru, da se isti o tej izvolitvi izreče. Ako bi ne staval nobeden poslanec v tem pogledu kakega predloga, izročiti bi se morali po pravilniku ti spisi verifikacijskemu odseku, kateri bi potem iste proučil ter staval deželnemu zboru svoje predloge. Ker se je pa oglašil dr. Verzegnassi ter predlagal, da se Panigaijeva izvolitev že v današnji seji potrdi, in je bil ta njegov predlog zadosti podprt, razpravljal je deželni zbor koj o njem in je konečno tudi brez ugovora potrdil izvolitev poslanca conte Panigai-

„Le pomislite“ tožil je — čudo, da si ni las ruval iz glave — „nikdar se nisem pregrešil, a že sem tu deset let v pregnanstvu. Ne morem govoriti z ljudmi in ti ne z menoj. V šoli ni prav nikakega uspeha, kajti otroci me ne razumejo“.

„A zakaj pa ne učite češki?“

„Ne poznate razmer, dragi gospod. Pred menoj je bil tu moj rojak, pošten in dober človek. V treh letih se je naučil malo češki. A ko se je to zvedelo, takoj so ga preložili za kazen v Šlezvik, v vas, ki je desekrat na leto morje preplavi. A jaz sem pošten človek, rad bi živel, morja pa ne maram niti videti; sicer bi skočil vanj iz obupnosti“.

In ubogi mož je divje mahal z rokama po zraku in srdito obračal oči; mislil sem že, da se mu meša v glavi.

„Ali kako pa poučujete?“ vprašam ga, da bi zopet sprožil to stvar.

Jel se je kar krohotati pri vsej obupnosti:

„To je počiti smeha! Ali naj vam to povem! Otroci pridejo v prvo šolo in me gledajo dolgo, jaz pa nje. Povedati jim ne morem nič, saj bi me ne razu-

ja. Istotako se je godilo tudi glede volitev poslancev Lapanje in dr. Faidutti-ja. O prvi je poročal poslanec in deželnega odbornika namestnik Klančič, o drugi pa poslanec in dež. odbornik dr. Marani. Jdnake predloge kakor dr. Verzegnassi glede potrditve izvolitve conte Panigai-ja sta stavila in sicer glede poslanca Lapanja dr. Gregorčič, a glede dr. Faidutti-ja dr. Venuti, koji obe izvolitvi je dež. zbor brez debate potrdil.

O izvolitvi dr. Treota pa je poročal poslanec in dež. odbornik prof. Berbuč. Iz tega poročila je bilo razvidno, da je proti izvolitvi dr. Treota vložilo 14 volilcev protest. V tem protestu je rečeno, da je že v zadnjem svojem zasedanju deželni zbor ovrget izvolitev dr. Treota poslancem, ker se je prepričal, da je bil dr. Treo v volilni imenik avberske občine nepravilno in torej nepostavno vnešen. Danes pa govori proti izvolitvi dr. Treota še drugi važen formalen razlog, namreč, da je moralo avbersko županstvo na ukaz c. kr. okr. glavarstva v Sežani dr. Treota iz volilnega imenika sploh izbrisati tako, da ni imel dr. Treo ni formalne ni materijalne pravice biti izvoljen deželnim poslancem, zato zahtevajo na protestu podpisani volilci, da se dr. Treotova izvolitev, ker nepostavna, ovrže. Deželni odbor predlaga torej vse volilne spise deželnemu zboru, da jih prouči in se konečno o veljavnosti ali neveljavnosti dr. Treotove izvolitve izreče.

Deželni glavar pravi, da se bodo ti spisi izročili verifikacijskemu odseku v slučaju, ako bi ne staval noben poslanec kakega posebnega predloga. Dr. Tuma predlaga, da se izvolitev dr. Treota koj v tej seji potrdi. Utemeljujoč pravi dr. Tuma, da naj se ta izvolitev če tudi se je vršila — preko zakona, torej tudi če je nepostavna, potrdi. Po njegovem mnenju zadostuje, ako ima izvoljenec — sposobnost poslanca, ne glede na to, ali je bil postavno ali nepostavno izvoljen. Dr. Tuma apelira na Italijane, ter pravi, da bi s tem, ako bi ne potrdili dr. Treotove izvolitve, ustregli le slovenskim — klerikalcem; pozivlje jih torej v imenu — napredne stranke, naj izvolitev dr. Treota potrdi, in videli bodo potem, kako lepo skupno bodo oni, namreč napredni poslanci in Italijani skupno delovali.

V svojem govoru ponavlja zopet, kakor je to storil že v zadnjem zasedanju, ko je zagovarjal dr. Treotovo izvolitev, da so se tudi pri volitvah poslancev za goriško okolico godile nepravilnosti in bi bili morali biti zaradi tega ovrženi tudi izvolitvi poslancev Berbuča in Grčice; kajti tudi takrat da so bili vnešeni v raznih občinah v volilne imenike volilci proti določilom okrožnice c. kr. namestništva.

smejam komu, tedaj se me boji. Saj veste: smejati se, pa nič ne izpregovoriti! Otroci mislijo, da sem nor. Torej molčim. Potem pa stopim k mizi, potrkam na njo pa rečem: „tiš!“ Potem zakričim: „tiš“, da se otroci kar prestrašijo. Po tem pokažem na prvo dete, pa mu rečem kažoč na mizo:

„Vi hajst das?“

Otrok ne vé, kaj mu hočem, a jaz udarim zopet na mizo in rečem: „tiš!“ Otroku pa dém: „Sak tiš!“ In tako dolgo ga mučim, da naposled reče: tiš. Ali umejete?“

„Umejem!“

„Vi umejete; ali otroci ne umejejo pol leta. In pol leta ne delam, nego to, da jih naučim kopico besedij...“

„Ali pa veste, da tam pri nas so učitelji, ki bi smeli poučevati češki, pa siloma mašijo nemščino v otroke, da bi se pri njih, višim“.

Čelo, da mu niso oči izkočile, tako srdito je pogledal; in — če se ne varam — slišal sem ime — ščetinastega štirinožca...

(Prigodek iz novejšega časa kaže,

Dr. Gregorčič odgovarja Tumi. Glede Tumove trditve, da so bili vnešeni v volilne imenike raznih občin goriške okolice volilci protl določilom okrožnice c. kr. namestništva, pravi govornik, da ko bi se to tudi v resnici bilo zgodilo in bi se bili vsi ti volilci izbrisali iz dotičnih volilnih imenikov, bi to prav nič ne uplivalo na konečni izid volitev. O tem se je tudi deželni odbor, proučujoč volilne spise, popolnoma prepričal. Sicer pa nima ta moment ničesar opraviti z dr. Treotovim slučajem. Po obstoječih postavnih določbah velja kot predpogoj za pridobitev pasivne volilne pravice dejstvo, da je bil kdo vnešen v volilni imenik jedne ali druge občine v deželi. Dr. Treo pa ni bil vnešen posebno pri zadnji volitvi v noben volilni imenik, zato pa ni mogel torej tudi izvoljen biti. Dr. Tuma, pravi govornik, je sicer mnenja, da se dr. Treotova izvolitev tudi preko zakona, torej tudi če je nepostavna, lahko potrdi. Govornik dvomi, da bi deželni zbor, ki mora vendar stati na stališču postave, dr. Tumovemu mnenju pritril in meni, da bi se dr. Treotova izvolitev že lahko v današnji seji ovrkla, vendar pa nima nič proti temu, da se volilni spisi glede dr. Treotove izvolitve izroče verifikacijskemu odseku v proučevanje in poročanje.

Dr. Luzzatto pravi, da bodo njegovi somišljeniki glasovali za to, da se izroče volilni spisi glede dr. Treotove izvolitve verifikacijskemu odseku v proučevanje in poročanje, posebno iz razloga, ker je vložen proti izvolitvi protest. Odsek pa naj celo zadevo poučuje s pravičnega stališča, ne ozi-raje se ni na jedno ni na drugo stranko. Deželni glavar stavi na glasovanje predlog dr. Tume, za kateri sta glasovala samo dr. Tuma in dr. Strekelj, ostali poslanci so pa vsi glasovali za to, da se volilni spisi glede gori omenjene izvolitve izroče volilnemu odseku.

Glede prošnje „Mizarske zadruge v Gorici“ poroča v imenu dež. odbora poslanec dr. Marani ter predlaga, naj deželni zbor vzame na znanje, da je ta zadruga od visokega ministerstva dobila posojilo v znesku 17.000 K.

Gledé stroškov za nastanitev orožništva, katere morajo nositi tudi dežele, predlaga dr. Marani v imenu deželnega odbora: deželni zbor naroča deželnemu odboru, da ukrene vse potrebno, da se dežela konečno vendar enkrat reši teh stroškov. Sprejeto.

Načrt zakona o razredbi ceste, ki se ima zgraditi v lijaški dolini od skladovne ceste Št. Peter-Dornberg do državne ceste pri Ozeljanu, o katerem poroča poslanec Berbuč, se odstopi pravnemu odseku.

jeslovju. Spominjam le dogodek v Vrešenu pri Poznanju. Bataljon vojakov v Vrešenu in Srim; 15.000 razglednic pobranih. Respekt pred tako dresuro! Sicer pa tudi v Ljubljani baje učijo neke posebne pesmice: Unt der štern is majn!

Zakaj sem omenil zgornjo epizodo?

Tega učitelja sva se domislila, ko sva stopala po pokopališču. Videla sva namreč med drugimi napis: „Zde odpotiva M. K. narosena — semrela —“. Uboga češčina; to ljudem zadostuje. Pravopis so jim izruli, ali češkega duha ne!

Kaj pa sva iskala posebno na hoštičkem pokopališču, pa nismo našli?...

Na hoštičkem pokopališču počiva tudi Ivan Fuss, bivši učitelj v Hoštičih. Bil se je tu popolnoma počesil. Ko je umrl, mu je dala napraviti udova križ s češkim napisom. Ali njegov sin, strasten ponemčenec je dal odstraniti češki nagrobni spominek svojega očeta.

Segel je torej celo na pokopališče, kamor se do zdaj še ni upala pruska vlada! —

Pri nas na jugu je še hujše pra-

Predlog deželnega odbora glede prispevka 2160 K za obrambena dela proti Soči in rušenju zemljišč v Št. Mavru, se izroči finančnemu odseku.

Načrt zakona o pogozditvi Krasa v političnem okraju tolminskem in v nekaterih občinah kanalskega okraja (poročevalec Berbuč) se izroči pravnemu odseku.

Predlog deželnega odbora glede premembe prvega odstavka § 14 dež. zak. glede plemenitve goveje živine (poročevalec dr. Venuti), vsled katere spremembe naj se upelje poseben zapisnik pri postajah za bike, obstoječ iz „matice“ in odrezka, se sprejme v vseh treh branjih.

Predlog dež. odbora glede prispevka za zgradbo bohinske železnice (poroč. dr. Marani) se odstopi finančnemu odseku.

Potrđi se nakazilo miloščine Pompeju Gortani in Mihi Gorjupu.

Na mesto bivšega člana peticijskega odseka posl. Dottori-ja, ki je odložil svoj mandat, bil je izvoljen v pet. odsek dr. Faidutti. Ker je poslanec Grčica izstopil iz peticijskega odseka, bil je na njegovo mesto na predlog dr. Gregorčiča izvoljen poslanec Lapanja.

Pravila zavarovalnega zavoda za govejo žino so se dostopila v proučevanje pravnemu in finančnemu odseku.

Konečno se je vršila volitev verifikacijskega in šolskega odseka. V verifikacijski odsek so bili izvoljeni poslanci: prof. Berbuč, Bolko, dr. Gregorčič, dr. Luzzatto, dr. Marani, conte Panigai in Strekelj. Načelnik Berbuč. V šolski odsek so bili pa izvoljeni: Prof. Berbuč, dr. Faidutti, Lapanja, dr. Luzzatto dr. Marani, Valentini in dr. Tuma. Načelnik dr. Luzzatto. Na mesto bivšega poslanca Dottorija bil je dr. Gregorčič izvoljen načelnikom peticijskega odseka.

Prihodnja deželnozborna seja bude v soboto dne 28. t. m. Do tačas pa bodo imeli svoje seje razni odseki.

Politični pregled.

Nemški cesar zopet govoril.

Nemški cesar prireja te dni svoje „govorniške izlete“ po Nemčiji. Za tem, ko je govoril v Marienburgu oni znani govor, ki je po pravici razburil vse Slovane, šel je v Bonn med dijake in ondi govoril „mladini na sree“, iz Bonna pa se je podal v Aachen, kjer je — v krogu duhovščine imel posebno znamenit govor. Tu jo govoril o važnosti vere v ljudstvu in o potrebi krščanstva za vse sloje. Vero v ljudstvu, je dejal Viljem II., pa je mogoče ohraniti le, ako se pusti istemu vse pravice veroizpovedanja. Kako se ta govor strinja z vse-nemško politiko, katere zaščitnik je nemški cesar in katera zatira krščanstvo, je pa težko uganiti. Mogoče pa nemški cesar zajema snov svojim vsakočasnim govorom iz svoje najbližje okolice....

Ruska vlada za Poljake.

Govori se, da prične ruska vlada postopati s Poljaki mnogo milejše nego doslej. „Vedomosti“ v Petrogradu so prinesle oster članek proti ruski cenzuri med Poljaki, ki pa ni bil zaplenjen, ob splošnem začudenju. Car je rekel baje, da se mora upoštevati politične pravice slovanskih rodov ter da so deloma ministri že preveč zlorabljali njegovo ime pri policijski gonji proti Poljakom, česar pa car noče več trpeti.

Bolgarski knez v Rusiji.

Parizki „Figaro“ objavlja pogovor svojega dopisnika z bolgarskim minister-skim predsednikom Danevom v Petrogradu. Danev je dejal, da je potovanje kneza v Rusijo izključno političnega pomena. Med carjem, ministrom Lambsdorffom in bolgarskim knezom se bodo politične zadeve mej Rusijo in Bolgarijo popolnoma pojasnile. Bližajoče se slavnosti v Bolgariji bodo sveto pokazale pravo razmerje mej njima. Da bi knez mislil na kraljevi naslov, pa ni resnično.

Domače in razne novice.

Novi ravnatelj hrv. gimnazije v Pazinu. — Naslednikom bivšega ravnatelja pazinske gimnazije, sedanjega deželnega šolskega nadzornika g. Frana Matejčiča je imenovan naš rojak gospod Ivan Kos. dosedanjí ravnatelj gimnazije

Smrtna kosa. — Umrli je v Gorici in so ga v soboto pokopali mizarjski mojster Anton Gregorič v 58 letu svoje dobe.

Za „Šolski Dom“ je plačala predsednik Katarina udova Grusovin, posestnica v Gorici 10 K, A. P. 20 K. Srčna hvala!

Narodno-napredne stranke na Goriškem ni več! — Dosedaj smo čuli iz dr. Tumovih ust, ko se je oglašal k besedi v deželni zbor, navadno opazko, da govori on v imenu narodno-napredne stranke na Goriškem. V soboto pa, ko je moledoval v prilogi potrditve dr. Treotove izvolitve za italijanske glasove, rekel je jasno in glasno, da govori v imenu napredne stranke. Sodeč torej po oficijelni izjavi tega generala naših „naprednjakov“ je ta stranka vrgla narodnost — **pod klop!!!**

Vrhunec dr. Tumovega pravnega čuta. — Dr. Tumov pravni čut je došel v sobotni seji deželnega zbora goriškega do svojega vrhunca. Ko je namreč prosil Italijane da naj glasujejo že v soboto za potrditev dr. Treotove izvolitve, izrekel je med drugim tudi jako krilate besede, da naj Italijani to store in če bi bilo to tudi — preko zakona. Zahteval je torej od Italijanov, da potrdijo dr. Treotovo izvolitev in če je ta tudi nepostavna.

Mi ne vemo, če je dozdej še kedaj kak jurist v javni seji kakega zastopa kaj takega izustil, posebno pa nam ni znano da bi kak jurist kaj takega izustil v zakonodajnem zastopu, kakoršen je deželni zbor. Koliko se da misliti o moralni vrednosti takega človeka, to sodbo prepuščamo za danes svojim čitateljem.

Porotne obravnave. — V novi justični palači je bila včeraj prva porotna obravnava proti nevarnemu cerkvenemu tatu 27 letnemu Francu Werdau iz St. Jurja ob južni železnici na Štajerskem. Iz obtožnice je razvidno, da je Werdau dne 19. februarja 1901 v tukajšnji cerkvi oo. kapucinov vkradel zlat križec z zlato verižico v vrednosti 60 K. Verižico je zastavil na „Montu“ za 34 K, križec pa je prodal neki ženi za 2 K. Werdau bil je v isti cerkvi dne 5. marca t. l. aretiran, ko je ogledoval po cerkvi, kaj bi še vkradel. Dne 13. avgusta lanskega leta je bilo vkradenih v frančiškanski cerkvi na Kostanjevici iz škrinjice 16 kron denarja in od kipa Matere Božje zlate verižice, zapestnice, ovratne verižice, uhani, prstani, zaponke, zlati in srebrni križci, vsega skupaj 25 komadov v vrednosti 1000 K.

Werdau dal se je namreč zapreti v cerkev in je tako mirno izvršil ta cerkveni rop. Werdau priznava, da je vkradel gori omenjene stvari, pravi pa da niso bile toliko vredne, nego le 620 kron in da jih je za ta znesek zastavil v Trstu, Benetkah, v Milanu in v Boloniji.

Dne 21. feb. t. l. okradena je bila tukajšnja stolna cerkev. Iz škrinjice bilo je namreč vzeti 120 kron, od podobe Matere Božje pa sta bili odnešeni dve zlati ovratni verižici, dvoje zlatih uhanov, jedna zaponka, jeden prstan, jeden zlat madaljon, in jeden rožni venec iz perlov, vse to vredno 108 K. Rožni venec so našli pri njemu, zlatnino pa je deloma prodal za 20 K, deloma pa zastavil v zastavljavnici Dusich v Trstu. Werdau prizna da je hotel odpreti še eno drugo škrinjico v stolni cerkvi, da pa ni šlo; isti prizna, da je vkradel tudi iz pušice v cerkvi sv. Roka in sicer 5. marca t. l. K 1-20. Ko ga je aretirali stražar Matico, rekel je Werdau, da se piše Namennik, potem pa je vendar povedal svoje pravo ime.

Dokazalo se je tudi, da je Werdau v prejšnjih letih izvršil že več cerkvenih ropov in sicer v Gradcu, na Dunaju, v Budimpešti in drugod. Ali za vse te stvari ni bil kaznovan, ker so ga zdravniški sodni izvedenci na Dunaju proglasili za norca. Bil je vsled tega v Feldhofu v norišnici, ali tam so ga izpustili ker so videli, da ni norec.

Tukajšnji sodni izvedenci so ga spoznali za normalnega. Werdau pravi, da je svoječasno služboval pri cirkusu Schuman, da je prepotoval Avstrijo in Italijo ter tu raje kradel cerkvam nego ljudem.

Poroti je predsedoval dvorni svetnik vitez Defacis, obtožbo je zastopal državni pravdnik Vidulich. Werdau je bil obsojen na tri leta ječe.

Tiskovna pravda. — Dne 30. t. m. se vrši porotna obravnava proti Guidu Henriku Torossi iz Gradišča, dopisniku lista „Gazzettino popolare“ in proti odgovornemu uredniku tega lista Seculinu.

Soški most. — Čujejo se zadnji časi pritožbe, da je most čez Sočo pri Pevini jako pomanjkljiv in na več krajih poškodovan ter da je nujno potrebno, da se ga popravi. Ker so pa popravili pri lesenih mostovih prepogoste in mnogo stanejo, so nekateri mnenja, da bi bilo bolje, ako bi se napravil tam mesto lesenega železni most.

Toča v Furlaniji. — V nedeljo popoldne od 4. do 5. ure je toča hudo pobila poljske pridelke v Korminu, Borjanu, Medeji, Marianu, Frati, Romansu, Čoprišu in v Koprivi. Toča je padala debela kot golobja jajca. Pobelila je površje zemlje in uničila ves pridelek, trto pa je oškodila za par let.

Hranilnica in posojilnica v Štanjelu. — V nedeljo se je vršil ustanovni shod, na katerem se je ustanovila za krajni občini Štanjel in Kobljeglava hranilnica in posojilnica, se je izvolilo dotično načelstvo in nadzorstvo ter se prečitala in odobrila pravila, ki se v najkrajšem času predložijo pristojni oblasti v potrditev. — Tako je prav, le vrlo naprej!

Vabilo na veselico, koju priredi dekliška šola „Elizabetišče“ v Tomaju dne 29. junija in 6. julija t. l. na dvorišču g. Marije Čefuta-Ueman s sodelovanjem mešanega zbora pevskega društva „Tomaj“ pod vodstvom g. pevovodja g. S. Prencisa. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: 40. v. sedeži I. vrste 1. K. II. vrste 60. vinarjev. Prostovoljni doneski se hvaležno sprejemajo v korist „Elizabetišča“. Vspored: I. „Pozdrav“ deklamacija; II. Pesem: „Pozdrav“, III. Deklacija: 1. Kam greš gospod?, 2. „Vela rožica“, 3. „Hvala malih“, 4. „Slovenska govorica“, 5. „Punica“, 6. „Sedem nas je“, 7. „Lilija“, 8. „Muhasti deklamator“, 9. „Slovenka“, IV. Pesem: „Vprašaj me, čemu da sem Slovenka“, V. Otroška igra v jednom dejanju in živa podoba: Vera, upanje, ljubezen; VI. Pesem: „Pozdravljam te, gorenska stran“.

B) I. „Sv. Notburga“ igrokaz v 5 dejanjih, II. Pesmi med posameznimi dejanji: 1. S. Bartl: „Oj planine“, 2. J. Laharnar: „Kadar mlado leto“, 3. P. H. Sattner: „Nazaj v planinski raj“, 4. S. P. „Mili kraj“, 5. P. H. Sattner: „Opomin k petju“.

C) I. Žive podobe: 1. Blagoslov otrok pred odhodom v službo, 2. Čudež (srp obvisi), 3. Smrt sv. Notburge, 4. Sv. Notburga v nebeski slavi, II. 5. Med posameznimi dejanji se svira na harmoniji, III. Pesem: „Planinar“ A. Förster.

K obilni vdeležbi vabi uljudno „Elizabetišče“.

Veselica v Pliskovici. — Pevsko in bralno društvo „Škrjanček“ v Pliskovici priredi 6. julija t. l. veliko veselico s petjem, igro, prizorom in prosto zabavo — v prostoru gospoda Alojzija Šuc. Sodeloval bode pevski zbor iz Sežane. Za točno postrežbo bode preskrbljeno. Dvorišče bode v blagodejni senci. Sliši se, da bode isti dan izletel v Pliskovico oddelek dobroznanega: Slovansko-pevskega društva iz Trsta po inicijativi nekega gospoda, kateremu bomo zato prav hvaležni.

Dočim se bode po veselici mladina nekoliko zasukala (Tu ni navade pozno v noč ampak le do 9 ure), bodo se drugi gostje radovali ob zvokih mile slovanske pesmi.

Ker je polovica čistega dohodka namenjena zakladu revne šolske mladine v Pliskovici, ne bode se stavilo meje — radodarnosti.

Podrobnosti sporočimo o pravem času.

Zveza Idrije z železnico. — Da je Idrija imeniten obrtni okraj, to mora vsakdo priznati, ravno tako mora vsakdo priznati, da je skrajno potrebno, da se Idrija zveže z ostalim svetom po kaki železnici. V tem pogledu obstoji danes troje mnenj. Jedni bi hoteli zvezati Idrijo z bohinjko železnico in sicer pri Sv. Luciji čez idrijsko dolino in Tribušo; drugi so mnenja, naj se Idrija zveže z vipavsko železnico, tretji in to so v prvi vrsti kranjski poslanci, bi pa hoteli, da se zveže Idrija z vrhniško železnico. — Proti prvim dvem zvezam se je izreklo železniško ministerstvo odločno, češ, da je ovirajo tehniške težkoče. Glede tretje zveze, namreč z Vrhniko pa je rekel železniški minister pri zadnjem posvetovanju železniškega sveta, da bi ta zveza ne bila nemogoča, samo treba da je o tej stvari še mnogo študirati.

Dva učence sprejme na stanovanje pošlena rodbina v ulici Vetturini; njeno ime se izve v našem uredništvu.

Deželni zbori. — V soboto so zborovali deželni zbori in sicer goriški, isterski, kranjski, koroški, štajerski, gališki, gorenski in nižavstrijki, češki, bokovinski, moravski, šlezki in predarelski.

c. kr. namestnik grof Goëss, ki je prečitaval cesarski patent, s katerim se sklicuje deželni zbor, v italijanskem in hrvaškem jeziku, predstavil istemu novozvoljenemu deželnemu glavarju dr. Campitelliju, njegovega namestnika dr. Stangerja in vladnega zastopnika, c. kr. nam. svetovaleca Alojzija Fabijanija.

Za deželnim glavarjem Campitellijem, ki se je zahvalil na imenovanju in pozdravil zbrane poslance, katerih je bilo le 22, jedino le v italijanskem jeziku, govoril je dr. Stanger najprej v hrvaškem in potem v italijanskem jeziku.

Dr. Venier je proti temu protestoval, češ da bi moral dr. Stanger, če je že hotel govoriti tudi v hrvaškem jeziku, vendarle dati prednost italijanskemu jeziku. Seveda je ta protest Laha Venier-a popolnoma smešen in otročji ako se pomisli, da sta hrvaški in italijanski jezik v Istri enakopravna in da bi moral, ako bi med tema dvema jezikoma obstojala kaka prednost, isto imeti hrvaški jezik, ker ta jezik govori dve tretjini isterskega prebivalstva.

Pobalini, bradati in mlekozobi na galeriji so uganjali svoje šale, katere jim narekuje 2000 letna „avita cultura“.

Istotako so ti pobalini razsajali, ko so hrvaški poslanci, predno so položili slovesno obljubo v glavarjeve roke, isto prečitali v hrvaškem jeziku. Hujšega se v tej seji ni zgodilo.

Vse drugače pa je bilo v kranjskem deželnem zboru.

Ker so hoteli z Nemci združeni slovanski narodno-napredni poslanci proti dosedanemu običaju skrócić število odsekovih članov katol. narodne stranke, začeli so zastopniki te stranke v kranjskem deželnem zboru obstrukcijo in bilo je v njem šuma in ropota. Natančneje o tem prihodnjič.

1700 dni v zaporu je prebil 32-letni mesar Filip Sternat v Preblavi na Koroškem. Obsojen je bil že 16-krat. Dne 4. maja t. l. je zopet trikrat zabol del nekega hlapca; preprij je nastal, ker se je ta branil piti žganje. Sodišče mu je prisodilo dve in pol leti težke ječe in se bo torej število njegovih „zaprtih dni“ zopet znatno povišalo.

Odlikovanje. — Poslancu Kathreinu načelniku državnoborskega proračunskega odseka je Nj. Velič. cesar podelil križ reda železne krone in sicer za zasluge, ki si jih je pridobil kot načelnik imenovanega odseka.

Žaloigra iz vojaškega življenja.

— V Lvovu je sial pred sodnijo kmetič, ker je razžalil armado. Mož je imel pri vojaki svojega sina. Dobil ga je nekega dne iz Lvova nek znanec in mu dejal, naj pride v Lvov, če hoče še živega videti svojega sina. Mož se je odpeljal k svojemu sinu, ki je ležal v bolnici na smrt bolan. Ko je sin opazil svojega očeta in ž njim došlo svojo nevesto, pričel je jokati. „Kaj je s teboj, sin moj, postalo?“ vprašal je oče sina. „Dopolnjeno je“, odgovoril je sin, „ne bodem več zdrav“. Obrnil se je k svoji nevesti in ji rekel: „Marica, nimaš več svojega ženina“. Povedal je revež, kako je prišlo, da je obolel. Njegov stotnik je bil vedno vinjen in ga je neusmiljeno mučil. Štiri vojake je dal zapreti skupaj v eno ječo polno blata in smrdeljih smetlj. Vsi štirje so oboleli, eden je dobil pljučnico in je skoraj umrl, a ostala trojica je tudi smrtno obolela. Njega samega pripravljali je zdravnik na smrt. Ko je mož to pripovedoval, so vojaki na dvorišču se vežbali. Došel je tudi stotnik. Bolnik ga je spoznal na glasu in označil stotnika očetu z besedami: „Vidiš oče, le ta stotnik me je dal zapreti“. Kmetič ni premišljeval dolgo, stopil je pred stotnika in mu rekel: „Gospod, pred vami stoji oče onega vojaka, ki je na smrt bolan. Kaj ste storili iz njega?“ „Kar sem hotel“, zarohnel je stotnik; „je-li me hočete vi, tepec, učiti?“ „Da, jaz to hočem, ker to je moje dote. Ko je prišel k vam, bil je lep in krasen deček, moja edina radost. Ste li vi za to, da nas ubijate? Stotnik zapovedal je odvzeti starca in nevesto z dvorišča. „Ubijalec, tatovi ste“, kričal je razkačeni oče. Vojaška straža pri uhodu oddala ga je policiji in prišel je pred sodnijo. Ko so starcu rekli, da je razžalil armado in da je bil njegov sin kaznovan po vojaškem zakonu, reče kmetič: „Kaj me brigajo vaše postave, svojega sina hočem nazaj“. „Od nas ga ne dobite“, odgovorili so sodniki, „mi vas moramo kaznovati, ker ste razžalili armado“. „Kaznujte me, ako imate duše“, odgovoril je oče. „Ubili ste starcu edinega sina in nevesti ženina, ubijte sedaj še mene. Nam vzame se zadnji novič, da bi vojak dobro živel brez posla. — Vojak napram nam sme vse, a mi bi se

dnji zgora. Tako poročajo listi izpred sodišča.

Zastrupljen kruh. — V Libonju pri Ormožu ste dve potujoči ciganki dali 11letnemu kmečkemu dečku kos belega kruha, ki je bil pomazan z rumenimi zrnci. Ko je deček kruh pojedel in ste ciganki že odnesli pete, je deček obolel na zastrupljenju z arsenikom.

Samomor radi nahoda. — Neki Amerikanec imel je hud nahod in mučil ga je dolgo časa, zato se je ustrelil. Nahajal se je v toplicah ob Genovskem jezeru v Švici in bil je zelo bogat. Na svoji pisalni misi pustil je samomorilec pismo s sledečo vsebino: „Ker sem danes porabil že deseti robec, ne dvomim več, da imam vodeno glavo, ker kako bi bilo drugače mogoče, da iz glave izteče toliko vode. Ker pa nikakor nočem, da bi postala moja glava „bazén“ za zlate ribice in nočem z vodeno glavo živeti, se raje ustrelim.“

Narodno gospodarstvo.

Najboljša hrana za teleta.

Važno za vsakega živinorejca je, da ve s čem hraniti mlada teleta, da je največ uspeha. Stolčen oves in za tem zmletu laneno seme z mlekom je prvo, kar se naj pokalja teletu ko je odstavljeno od krave. Pozneje je dobro tudi nekoliko sočivja. Te vrste hrana vpliva dobro tudi na dlako živali ki postaja po tej krmi fina in svetla. Seveda je treba ob jednem reda in snažnosti.

Starost konj.

Da je treba mladega konja, iz katerega hočemo napraviti dobrega in trepežnega voznika, napreči kmalu, ž njim delati velikokrat, pa ne težko in z vso prizanesljivostjo, to je vsakemu konjereju staroznana resnica, ki je pa vendar tako važna, da je nikoli ne moremo prevečkrat povdarjati. Irec trdi po vsi pravici, da konj ni nikoli premlad za vprego, ako se le ne napača čez njegove moči, pomenljivo pa maje z rameni, ako vidi mlečne zobe v gobcu jezdnega konja.

Konje, pri katerih ne moremo več brati let iz zobovja, imenujemo po navadi stare. Pri požlahtnjenih pasminah niso po 15—20 let stare živali čisto nič ne navadnega. Celu 20—30 let stari konji niso taka redkost, kot bi si kdo mislil. Zgleda zelo visoke starosti nahajamo pri vseh onih konjerejih, ki si prizadevajo že pri kobili vplivati na telesni ustroj ali konstitucijo njenih potomcev. Tak zarod se vedno odlikuje pred onim, kjer vlada le nemarnost in brezbrizje. Tudi tam, kjer ume kupec mladih konj svoje živali njih silam primerno rabiti, smotreno krmiti, gojiti in ž njimi lepo ravnati, nahajamo stare konje. Nikari ne mislite, da bogvé koliko stane, ako podaljšamo konju življenje.

Nedavno mi je zatrjeval velik veščak v konjereji, da ima večina večjih konjerejev ravno pri konjih prav malo dobička ali celo zgubo. Rekel je, da je samo enkrat naletel na graščino, ki ji je nesla konjereja na leto po 5% čistega; bila pa je to vzorna posest v Galiciji, znana daleč čez avstrijske meje po svojih dobrih olcijskih konjih. Kaj naj si torej mislimo o gospodarskem računu drugih ne tako vzornih konjerej?

Vzrokov slabega vspeha pri velikih konjerejih je več in ti nas ne brigajo dosti. Mi manjši posestniki konj smo največkrat slabega vspeha sami krivi, ker konj ne rabimo prav in ž njimi slabo ravnamo. Kakšen dobiček je neki to, ako na teden s konjem nekoliko kronic več prišintarim, če pa zato konja toliko hitreje izrabim in ga moram nadomestiti z drugim. V nobenem slučaju ne znaša večji zaslužek toliko, da bi mogel z njim kupiti novega konja. Pametnemu in usmiljenemu konjereju je tak krvavo zaslužen denar gnjusoba; zato pa pri njem konji tudi čakajo starost. Poleg dobička ima tudi svoje veselje in stanovski tovariši mu skazujejo dolžno spoštovanje.

Na Angleškem po grajščinah in farmah niso konji 25—30 letni nobena redkost. V Freiburgu na Švicarskem je okoli l. 1870. 35 let star konj še čvrsto delal na polju. V istem času je živel blizu Geneve jezdec, ki je štel s svojim konjem vred precej nad 100 let.

Robin, arabskega pokolenja, izključno jezdnj konj, je bil v svojem 30. letu še eleganten kočijni dirjač. Zdaj je star 33 let, ne dela več in dobiva krmo zastonj, videti je pa, kot bi hotel — živeti še 33 let. Na zidu vojaškega hleva v Edinburgu stoji na kameniti plošči napis, ki pripoveduje o nekem častniškem konju; ta je potoval l. 1856. iz Škotske domovine

je dočakal 56. leto življenja, dokler ni poginil od starosti in bil zagreben za ondotno vojašnico.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“

Loterijske številke.
21. junija.

Grac 80 8 82 38 17
Dunaj 83 72 69 66 79

Tržne cene.
Za 100 kg.

Kava: Santos . . . K 190— do 210—
„ Sandomingo „ 270— „ 290—
„ Java 260— „ 280—
„ Portorico . . . 270— „ 290—
„ Ceylon 360— „ 380—
Slakdor 86-50 „ 90—
Špeh 120— „ 150—
Petrolij v sodu . . 34— „ —
„ zaboju . . . 11-60 „ 12—
Maslo surovo . . . 150— „ 160—
„ kuhano . . . 200— „ 220—
Otrobi debele . . . 10-60 „ 12-20
„ drobne . . . 10— „ 11-20
Turšica nova . . . 12-80 „ 14-40
„ za hrano . . . 12-40 „ 13—
Oves 17— „ 18—

Moka ogerska:

št. 0 K 33— št. 1 K 32-40 št. 2 K 32—
„ 3 „ 31-40 „ 4 „ 30-80 „ 5 „ 30—
št. 6 K 29—

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Kuhinjska šola

Podpisana odpre dne 30. t. m.
kuhinjsko šolo v ulici Vetturini št.
9, I. nadstropje.

Gojenke, katere se želijo izuriti
v kuhanju, sprejemam od 30. t. m.
vsaki dan od 4. do 5. popoldne, pri
kateri priliki jim naznanim tudi po-
goje in učni red.

Ob jednem pa vabim gospode z
dežele in iz mesta, in sploh stalne
goste, da mojo kuhinjo počaste s
svojim obiskom; postreči jim hočem
po prav zmernih cenah z jako ukus-
nimi jedili tako opoldne kakor tudi
zvečer.

Priporočam se p. n. roditeljem,
katerih hčere se želijo priučiti pra-
vilnemu in varčnemu kuhanju in
gospodinjstvu

z odličnim spoštovanjem

Marija Grebenc,
lastnica-roditeljica kuh. šole.

Viktor Toffoli

v **Gorici**, via Teatro št. 20

(na stari pošti)

velika zaloga oljkega olja
iz najugodnejših krajev.

Jedilno . . . kr. 40 Corfu kr. 56
„ boljše „ 44 Bari „ 60
dalmatinsko „ 48 Lucca „ 70
istrijsko „ 48 Nizza „ 80

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gosposka ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše
skladišče vsakovrstnega perila, sraje za
hribolazce in kolesarje vsake velikosti,
jopice za telovadce, krasnih kravat v
vsakem slogu, nogavice, rokavice, životni-
kov (modercev), solčnikov, pihalk, dež-
nikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-
kov za obleke, svil za obleke in bluse,
vseh potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupova-
lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za
gospode), in modercev po vsakej meri in
zahtevi izvršujejo se točno.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripravi

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih
imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, ozi-
roma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici,
pri knjigotlačih Pallichu v Gorici na
Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani
in Florijanu v Kranju.

Podpisani posestnik pro-
daja črno in belo vino po
najnižjih cenah hl od 20 K
naprej. Postrežba točna ob
vsakem času. Kdor želi, pri-
pelje se mu naročeno vino
tudi na dom. — K obilni
naročitvi priporoča se s spo-
štovanjem

Josip Toroš,
Via Ponte Isonzo št. 6.

Podpisani priporoča slavnemu ob-
činstvu v Gorici in na deželi svojo
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-
lične moke iz Majdičevega mlinu v Kranju,
nadalje ima tudi raznovrstne pijače na
primer: francoski Cognac, pristni
kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goršice (Senf).
Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove
užigalice. — V zalogi se dobé tudi te-
stenine trdke Žnideršič & Valenčič v
Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko
spadajoče blago. — Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Špedicijska poslovnica
Gašpar Hvalič
v Gorici,
v ulici Moreli št. 12.

Priporoča se topla Sloven-
cem v mestu in rojakom
na deželi za prevažanje
vsakovrstnega blaga in po-
hištva v vse kraje. Ker ima
tri nove zaprte vozove
za prevažanje,
zagotavlja, da se blago ne-
poškodovano dostavlja.

Odlikovana

kleparska delavnica
Artur Makutz,
Gorica, Ozka ulica št. 1,

Priporoča svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih
izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo žlebov vseh vrst za nove stavbe,
oziroma preskrblja iste v najkrajšem času. — Prevzema naročila za vpe-
ljava strelododov, tudi pozlačenih. — Izdeluje pumpe za vodo. Pri-
reja vpeljavo vode z cevmi vsake vrste. — V lastni zalogi ima stroje
za žveplanje sodov iz cinkanega železa, škropilnice proti perono-
spori ponovljene po Vermorelovi sestavi; mehove za žveplanje grozdja
raznih sistemov itd. — Postrežba točna. Cene zmerne!

Po zmerni ceni je na prodaj
lep, viseč
svetilnik (kloča)

ki je posebno pripraven za male cerkve
na deželi. — Več se izve pri našem
upravnistvu.

Krojaška mojstra
Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

Gostilna
„Vinarskega in sadjarskega društva za Brda“
v Gorici, ulica sv. Klare št. 15

toči pristna bela in črna vina iz društ-
vene kleti, in puntigamsko pivo. Postreže
z okusnimi jedili. — Na razpolago so
hlevi za živino in dvorišče za krogljanje.
Za obilen obisk se toplo priporoča
svojim rojakom

Anton Gerbec,
gostilničar.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

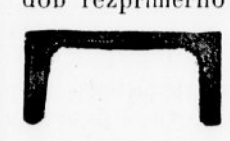
Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement,
stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-
nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja
dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nosilcev
v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za
100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno krono nagrade!

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, mlo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

